

**АНАЛІЗ
ПОКАЗНИКІВ СУДОВОЇ СТАТИСТИКИ ТА
СУДОВОЇ ПРАКТИКИ РОЗГЛЯДУ ГОСПОДАРСЬКИМ
СУДОМ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ СПРАВ ПРО
БАНКРУТСТВО У І КВАРТАЛІ 2025 РОКУ**

Харків – 2025

ЗМІСТ:

1. Вступ	3
2. Аналіз судової статистики щодо розгляду Господарським судом Харківської області справ про банкрутство у I кварталі 2025 року.	3
3. Аналіз судової практики щодо результатів розгляду Господарським судом Харківської області справ про банкрутство у I кварталі 2025 року.	5
3.1. Справи про банкрутство юридичної особи	6
3.2. Справи про банкрутство держпідприємств	18
3.3. Справи про неплатоспроможність фізичної особи	21
3.4. Розгляд грошових вимог до боржника	27
3.5. Діяльність арбітражного керуючого.	35
3.6. Спори з позовними вимогами до боржника та щодо його майна	44
4. Висновки.	54

ВСТУП.

Аналіз показників судової статистики та судової практики розгляду Господарським судом Харківської області справ про банкрутство у I кварталі 2025 року здійснено відповідно до Плану роботи Господарського суду Харківської області та аналітичного відділу суду на 2025 рік.

В огляді використано статистичні дані за I квартал 2024 - 2025 років, зазначені у звітах Господарського суду Харківської області за Формою № 1-ЄЗ, затвердженою наказом Державної судової адміністрації України від 05.07.2022 № 215 та дані з матеріалів судових справ про банкрутство, рішення по яких приймалися у звітному періоді.

АНАЛІЗ СУДОВОЇ СТАТИСТИКИ ЩОДО РОЗГЛЯДУ ГОСПОДАРСЬКИМ СУДОМ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ СПРАВ ПРО БАНКРУТСТВО У I КВАРТАЛІ 2025 РОКУ.

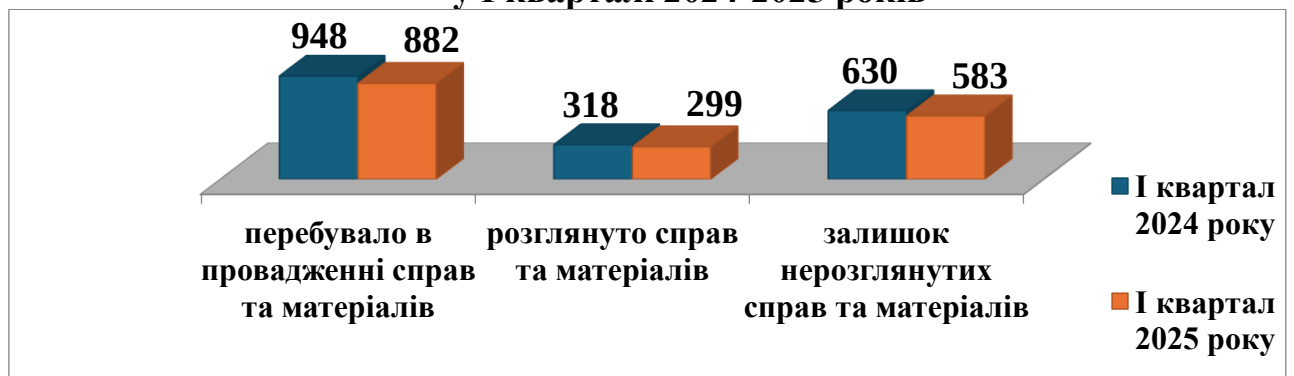
На початок звітного періоду залишок справ і матеріалів про банкрутство склав 579. У I кварталі 2025 року надійшло справ і матеріалів про банкрутство 303. Загальна кількість справ і матеріалів про банкрутство, що перебували в провадженні суддів склала 882, що на 66 менше, ніж у I кварталі 2024 року.

На кінець звітного періоду всього було розглянуто 299 (-19) справ і матеріалів про банкрутство, із них 15 (-14) – банкрутство юридичної особи, 37 (+9) – неплатоспроможність фізичної особи, 1 (=) – неплатоспроможність фізичної особи-підприємця, 77 (-46) – грошові вимоги кредитора до боржника, 32 (-10) – спори з позовними вимогами до боржника та щодо його майна, 24 (+16) – спори про визнання недійсними правочинів, укладених боржником, 1 (-3) – спори про повернення (витребування) майна боржника або відшкодування його вартості, 16 (+3) – про стягнення заробітної плати, 2 (-5) – діяльність арбітражного керуючого, 85 (+27) – інші вимоги до боржника.

Із загальної кількості розглянутих у I кварталі 2025 року справ та матеріалів про банкрутство було 177 задоволено або 59,2 %.

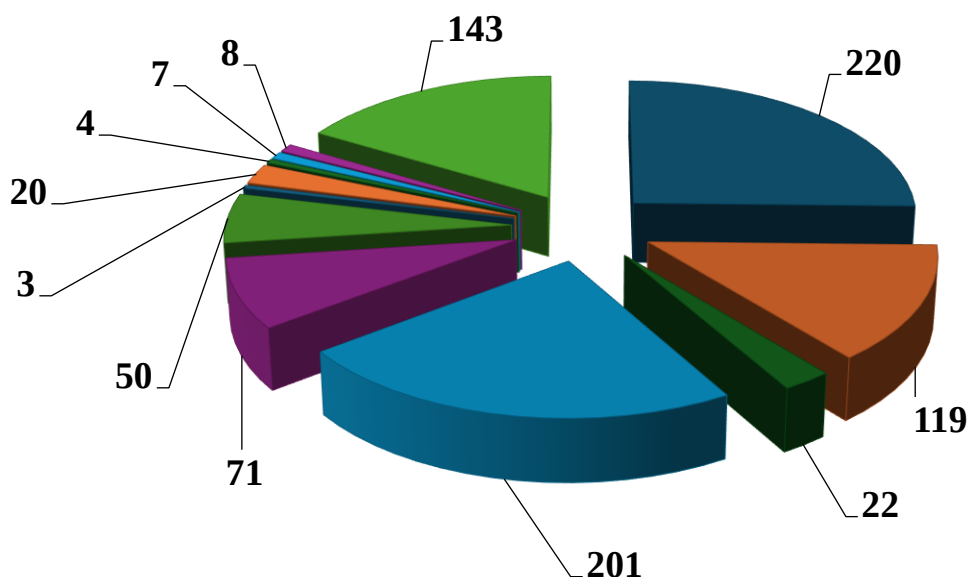
Залишок нерозглянутих справ і матеріалів про банкрутство на кінець звітного періоду у поточному році склав 583 (-47).

Показники здійснення судочинства у справах про банкрутство у I кварталі 2024-2025 років

З загальної кількості справ і матеріалів про банкрутство, що перебували в провадженні суддів: 220 (-4) – банкрутство юридичної особи, 119 (+7) – неплатоспроможність фізичної особи, 22 (-7) – неплатоспроможність фізичної особи-підприємця, 201 (-91) – грошові вимоги кредитора до боржника, 71 (-35) – спори з позовними вимогами до боржника та щодо його майна, 50 (+22) – спори про визнання недійсними правочинів, укладених боржником, 3 (-8) – спори про повернення (витребування) майна боржника або відшкодування його вартості, 20 (+1) – про стягнення заробітної плати, 4 (+3) – затвердження плану санації або плану реструктуризації боргів боржника, 7 (-6) – діяльність арбітражного керуючого, 8 (+6) – скасування арештів майна, звільнення активів боржника, 143 (+46) – інші вимоги до боржника.

Діаграма справ та матеріалів про банкрутство (за категоріями), що перебували в провадженні суддів у I кварталі 2025 року

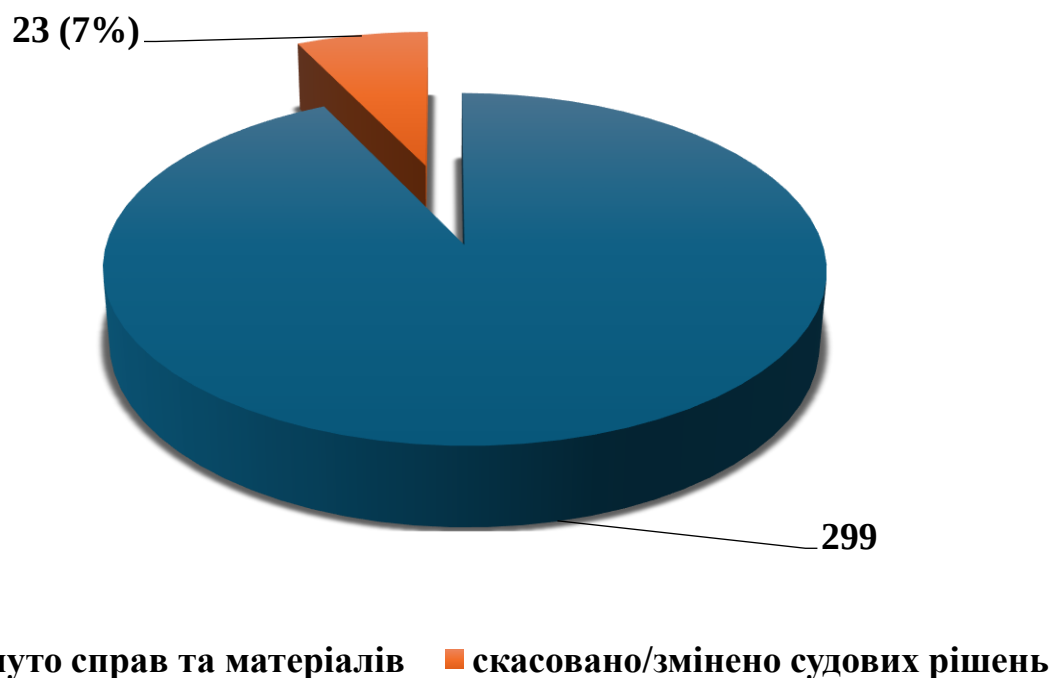
- банкрутство юридичної особи
- неплатоспроможність фізичної особи
- неплатоспроможність фізичної особи-підприємця
- грошові вимоги кредитора до боржника
- спори з позовними вимогами до боржника та щодо його майна
- спори про визнання недійсними правочинів, укладених боржником
- спори про повернення (витребування) майна боржника або відшкодування його вартості
- про стягнення заробітної плати
- затвердження плану санації або плану реструктуризації боргів боржника
- діяльність арбітражного керуючого
- скасування арештів майна, звільнення активів боржника
- інші вимоги до боржника

З 299 (-19) розглянутих справ та матеріалів про банкрутство у I кварталі 2025 року було скасовано/змінено вищими судовими інстанціями 23 рішення, з яких 20 скасовано та 3 змінено у зв'язку з порушенням норм процесуального права та не правильним застосуванням норм матеріального права.

Від загальної кількості скасованих, змінених рішень суддів Господарського суду Харківської області, яка складає 123, станом на 31.03.2025 скасованих 18,6 % судових рішень даної категорії.

Основними підставами скасування рішень суддів Господарського суду Харківської області у даній категорії справ стало порушення вимог матеріального та процесуального права, зокрема ч.3, ч.6 ст.39, ст.45, ст.49, ст.ст. 126, 130 та п.5 Розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу України з процедур банкрутства, ст. 216, ст. 261, ст. 362, ст.387, ст.388, ст.625 Цивільного кодексу України та ст.ст. 131, 188, 246, 326 та ч.1 ст.232 Господарського процесуального кодексу України.

Діаграма скасованих судових рішень у справах про банкрутство по відношенню до розглянутих справ про банкрутство у I кварталі 2025 року

Підсумовуючи викладене та враховуючи зростання загальних показників судової статистики, можна зробити висновок, що судочинство Господарським судом Харківської області у I кварталі 2025 року щодо справ про банкрутство, як і в аналогічному періоді 2024 року здійснено на високому рівні.

АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ЩОДО РЕЗУЛЬТАТІВ РОЗГЛЯДУ ГОСПОДАРЬКИМ СУДОМ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ СПРАВ ПРО БАНКРУТСТВО У I КВАРТАЛІ 2025 РОКУ.

СПРАВИ ПРО БАНКРУТСТВО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

➤ ВІДМОВЛЕНО У ВІДКРИТТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО.

Вирішення питання про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника потребує врахування наявності між сторонами господарських правовідносин, у яких у боржника утворилася заборгованість перед кредитором, причини виникнення такої заборгованості, а також перебування активів, єдиного майнового комплексу на території, яка з 24.02.2022 була включена до переліку територій можливих бойових дій, та відсутність у підприємства боржника майна на території України, підконтрольній органам державної влади України.

СПРАВА № 922/4061/24

Господарський суд Харківської області розглянув заяву Товариства з обмеженою відповідальністю “Укравіт сайенс парк” про визнання Державного підприємства “Дослідне господарство “Гонтарівка” Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України” банкрутом.

ПРЕДМЕТ СПОРУ: Відкрити провадження про справі про банкрутство боржника, визнати вимоги Товариства з обмеженою відповідальністю “Укравіт Сайенс Парк” до Державного підприємства “Дослідне господарство “Гонтарівка” Інституту тваринництва Національної Академії аграрних наук України” в сумі 3 862 419,96 грн. та включити їх до реєстру вимог кредиторів, призначити Данілова Артема Івановича розпорядником майна боржника.

Також у заяві про відкриття провадження у справі про банкрутство Державного підприємства “Дослідне господарство “Гонтарівка” Інституту тваринництва Національної Академії аграрних наук України” заявник просив суд вжити заходи для забезпечення вимог кредиторів шляхом заборони власнику майна (органу, уповноваженому управляти майном) Державного підприємства “Дослідне господарство “Гонтарівка” Інституту тваринництва Національної Академії аграрних наук України” приймати рішення про ліквідацію, реорганізацію, а також відчужувати основні засоби.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Подана заява обґрунтована тим, що між Товариством з обмеженою відповідальністю «УКРАВІТ САЙЕНС ПАРК» та Державним підприємством «Дослідне господарство «Гонтарівка» Інституту тваринництва національної академії аграрних наук України» було укладено договір поставки № ф-10162-2023-Хв від 22.03.2023 року.

У зв'язку із неналежним виконанням умов договору поставки, ТОВ «УКРАВІТ САЙЕНС ПАРК» звернулось до господарського суду Харківської області із позовною заявою до ДП «ДГ “Гонтарівка” Інституту тваринництва НААН» про стягнення заборгованості.

Рішенням Господарського суду Харківської області від 22.07.2024 року у справі № 922/1572/24 позовні вимоги ТОВ «УКРАВІТ САЙЕНС ПАРК» задоволено частково, стягнуто «Дослідне господарство «Гонтарівка» Інституту тваринництва національної академії на користь Товариства з обмеженою відповідальністю «УКРАВІТ САЙЕНС ПАРК» заборгованість в розмірі 3 056 364,21 грн, пеню - 232660.89 грн, штраф - 305636.42 грн, три відсотки річних - 46 204,15 грн, курсову різницю - 156 519,06 грн та 65 035,23 грн судового збору.

Постановою Східного апеляційного господарського суду від 17.10.2024 року у справі № 922/1572/24 апеляційну скаргу Державного підприємства «Дослідне господарство «Гонтарівка» Інституту тваринництва національної академії аграрних наук України» залишено без задоволення, а рішення Господарського суду Харківської області від 22.07.2024 року у справі №922/1572/24 без змін.

Оскільки боржником не було виконане рішення Господарського суду Харківської області від 22.07.2024 року у справі № 922/1572/24 та не сплачена заборгованість за договором поставки № ф-10162-2023-Хв від 22.03.2023 року у загальному розмірі 3 056 364,21 грн, ТОВ «УКРАВІТ САЙЕНС ПАРК» звернувся до суду із заявою про відкриття провадження про банкрутство Державного підприємства «Дослідне господарство «Гонтарівка» Інституту тваринництва національної академії аграрних наук України».

ОЦІНКА СУДУ:

Відмовляючи у відкритті провадження у справі про банкрутство, суд виходив з того, що згідно пункту 1-6 розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Кодексу України з процедур банкрутств, господарський суд відмовляє у відкритті провадження у справі про банкрутство за заявою кредитора, якщо боржник до проведення підготовчого засідання доведе господарському суду що вимоги кредитора (кредиторів) не задоволені внаслідок збройної агресії проти України, у тому числі через перебування єдиного майнового комплексу боржника на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях відповідно до переліку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій.

З матеріалів справи вбачається, що Державне підприємство "Дослідне господарство "Гонтарівка" Інституту тваринництва Національної Академії аграрних наук України" перебуває на території с. Гонтарівка Старосалтівської селищної територіальної громади Чугуївського району Харківської області та територіально розташоване поблизу державного кордону України та російської федерації.

Відповідно до Постанови КМУ від 06.12.2022 № 1364 "Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією", перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією

(далі - перелік), затверджується Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій за формою згідно з додатком за погодженням з Міністерством оборони України з урахуванням пропозицій відповідних обласних, Київської міської військових адміністрацій; до територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, включаються території можливих бойових дій, території активних бойових дій та території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси.

Території, для яких не визначена дата завершення бойових дій (дата припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації російською федерацією, вважаються такими, на яких ведуться бойові дії, або тимчасово окупованими російською федерацією.

Відповідно до Наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій від 25.04.2022 № 75 "Про затвердження Переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) станом на 10 грудня 2022 року".

Так, с. Гонтарівка Старосалтівської селищної територіальної громади Чугуївського району Харківської області увійшло до переліку таких територій та з 24.02.2022 і до 12.09.2022 перебувало в окупації.

Відповідно Переліку територій активних бойових дій, (Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309 "Про затвердження переліку територій на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією" зі змінами), з 12.09.2022 Старосалтівська селищна територіальна громада включена до Переліку територій можливих бойових дій та не виключена з цього переліку дотепер.

Водночас, як вже зазначалось судом, пунктом 16 розділу "Перехідні та прикінцеві положення" КУЗПБ (що набрав чинності 29.07.2023) врегульовано окремі питання провадження та застосування процедур банкрутства у період дії воєнного стану, а також протягом шести місяців після його припинення чи скасування. Абзацом 9 вказаного пункту КУЗПБ передбачено окремі підстави для відмови у відкритті провадження у справі про банкрутство за заявою кредитора, зокрема, якщо вимоги кредитора (кредиторів) не задоволені внаслідок збройної агресії проти України, у тому числі через перебування єдиного майнового комплексу боржника на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях відповідно до переліку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих територій.

Верховний Суд (зокрема у постанові від 03.10.2023 у справі N 913/101/23) щодо застосування положень пункту 16 розділу "Перехідні та прикінцеві положення" КУЗПБ виснував, що у вирішенні питання про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника пріоритетним (порівняно з питанням щодо обґрунтованості заявлених кредитором грошових вимог до боржника та визначення їх розміру) є дотримання законодавчих

обмежень/заборон на відкриття провадження у справі про банкрутство боржника, які є чинними на дату розгляду та вирішення судом відповідного питання.

Заборона, передбачена пунктом 16 розділу "Прикінцеві та перехідні положення" КУЗПБ, є умовною і тимчасовою, застосування її зумовлено введенням воєнного стану в Україні за Указом Президента України від 24.02.2022 N 64/2022.

Отже, зазначена заборона поширюється і на ті правовідносини й випадки, що існували до набрання з 29.07.2023 чинності відповідною нормою, однак не раніше 24.02.2022 (висновки, викладені у постановках Верховного Суду від 13.02.2024 у справі N 910/3561/23, від 05.03.2024 у справі N 911/414/23), оскільки передбачені цією нормою обставини / події (початок збройної агресії проти України, перебування єдиного майнового комплексу боржника на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на тимчасово окупованих російською федерацією територіях відповідно до визначеного законом переліку тощо) як причини, за яких вимоги кредитора (кредиторів) не могли бути задоволені боржником, відбулися до моменту врегулювання зазначених правовідносин відповідним законом.

З огляду на те, що норма пункту 16 розділу "Прикінцеві та перехідні положення" КУЗПБ не містить інших умов, окрім тих, що в ній наведені, її застосування не залежить від строків виникнення в боржника боргу, що став підставою для звернення із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство (до / після початку збройної агресії російської федерації проти України).

Суд звертає увагу, що вирішення питання про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника потребує врахування наявності між сторонами господарських правовідносин, у яких у боржника утворилася заборгованість перед кредитором, причини виникнення такої заборгованості, а також перебування активів, єдиного майнового комплексу на території, яка з 24.02.2022 була включена до переліку територій можливих бойових дій, та відсутність у підприємства боржника майна на території України, підконтрольній органам державної влади України. Подібні за змістом висновки викладено, зокрема, в постанові Верховного Суду від 29.08.2024 у справі N 910/2423/23.

Законом України від 15.01.2025 N 4220-IX затверджено Указ Президента України від 14.01.2025 N 26/2025 "Про продовження строку дії воєнного стану в Україні", продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 8 лютого 2025 року строком на 90 діб. Отже, станом на момент прийняття рішення щодо відкриття провадження у справі про банкрутство, в Україні діє воєнний стан, що свідчить про поширення вимог пункту 16 розділу "Перехідні та прикінцеві положення" КУЗПБ на спірні в цій справі правовідносини за темпоральним критерієм.

З огляду на встановлені обставини щодо перебування цілісного майнового комплексу підприємства боржника та всього його майна в тимчасовій окупації,

враховуючи, що станом на сьогоднішній час території громади, де знаходиться цілісний майновий комплекс підприємства досі включено до територій можливих бойових дій, зважаючи на наведені норми законодавства, суд вважає за необхідне відмовити ТОВ "Укравіт Сайенс Парк" у задоволенні заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: ст.39, п. 16 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства; висновки, викладені у постановах Верховного Суду від 13.02.2024 у справі N 910/3561/23, від 05.03.2024 у справі N 911/414/23, від 29.08.2024 у справі N 910/2423/23.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 05.03.2025 у справі № 922/4061/24 відмовлено Товариству з обмеженою відповідальністю "Укравіт Сайенс Парк" у відкритті провадження у справі про банкрутство Державного підприємства "Дослідне господарство "Гонтарівка" Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України" (код ЄДРПОУ 01203834).

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

Ухвалою Східного апеляційного господарського суду від 31.03.2025 відкрито апеляційне провадження у справі № 922/4061/24.

➤ ПРИПИНЕННЯ ПРОЦЕДУРИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОМ ТА ВИЗНАННЯ БОРЖНИКА БАНКРУТОМ

Частиною 4 статті 205 ГК України визначено, що у разі неспроможності суб'єкта господарювання через недостатність його майна задовольнити вимоги кредиторів він може бути оголошений за рішенням суду банкрутом. Ліквідація суб'єкта господарювання - банкрута є підставою припинення зобов'язань за його участі.

СПРАВА № 922/4095/23

Господарський суд Харківської області розглядає справу № 922/4095/23 за заявою Сокурєнка Валерія Павловича про банкрутство про банкрутство Товариство з обмеженою відповідальністю "Артес-М".

ПРЕДМЕТ СПОРУ:

Визнати ТОВ "Артес -М" банкрутом та відкрити ліквідаційну процедуру.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ :

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 23.10.2023 відкрито провадження у справі про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М", введено процедуру розпорядження майном.

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 11.12.2023, залишеною без змін Постановою Східного апеляційного господарського суду від 27.02.2024 та Постановою Верховного Суду від 28.05.2024, за результатами попереднього засідання визначено розмір та перелік визнаних судом вимог кредиторів, що підлягають внесенню розпорядником майна до

реєстру вимог кредиторів Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М", а саме:

- Фізичної особи-підприємця Сокурєнка Валерія Павловича в сумі основного боргу 784800,00 грн, 26840,00грн. сплаченого судового збору за звернення із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство у даній справі, у сумі 60300,00грн витрат пов'язаних із розглядом цієї справи (авансовий платіж згідно ст. 34 Кодексу України з процедур банкрутства).

- Фізичної особи-підприємця Трубача Віталія Івановича до боржника у сумі основного боргу 1132800,00грн. та судовий збір за подачу заяви з грошовими вимогами у розмірі 5368,00грн.

- АТ "Райффайзен Банк" до боржника на загальну суму 1767452,76грн., а також судовий збір за подачу заяви з грошовими вимогами у розмірі 5368,00грн.

- Фізичної особи-підприємця Волошка Дмитра Вікторовича до боржника у сумі основного боргу 252000,00 грн. та судовий збір за подачу заяви з грошовими вимогами у розмірі 5368,00 грн.

До суду від розпорядника майна надійшли докази проведення засідання зборів кредиторів та комітету кредиторів, на яких прийнято рішення про звернення до суду з клопотанням про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури.

Представник Акціонерного товариства "Райффайзен Банк" заперечував проти переходу до ліквідаційної процедури, просив відкласти розгляд справи оскільки вважає, що грошові вимоги кредиторів ґрунтуються на підроблених документах, що потребує відповідного розслідування.

ОЦІНКА СУДУ:

Приймаючи рішення про припинення процедури розпорядження майном боржника та визнання боржника банкрутом, суд виходив з того, що завданням підсумкового судового засідання є вирішення питання про перехід до наступної судової процедури (санації чи ліквідації). Суд здійснює правосуддя з обмеженим судовим розсудом шляхом диференційованого дослідження письмових доказів стосовно фінансово-господарського стану боржника на предмет встановлення наявності або відсутності в нього ознак банкрутства та не переглядає, як помилково вважає банк, грошові вимоги, які були предметом розгляду судом за наслідками попереднього судового засідання. Також, процедура розпорядження майном триває досить тривалий час, що виходить за межі розумних строків.

Частиною 4 статті 205 ГК України визначено, що у разі неспроможності суб'єкта господарювання через недостатність його майна задовольнити вимоги кредиторів він може бути оголошений за рішенням суду банкрутом. Умови, порядок та наслідки оголошення суб'єктів господарювання банкрутами встановлюються цим Кодексом та іншими законами. Ліквідація суб'єкта господарювання - банкрута є підставою припинення зобов'язань за його участі.

Судом встановлено недостатність у боржника активів для погашення наявної кредиторської заборгованості та відсутність потенційних інвесторів. При цьому, зборами кредиторів ТОВ "Артес-М" не схвалювався план санації та

не надавалося до суду клопотання про введення процедури санації боржника і затвердження плану санації, а прийнято рішення про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури.

Відповідно до ч. 5 ст. 48 Кодексу України з процедур банкрутства до компетенції зборів кредиторів належить прийняття рішення про звернення до господарського суду з клопотанням про введення наступної процедури у справі про банкрутство.

Згідно із ч.ч.1-2 ст.49 Кодексу України з процедур банкрутства у підсумковому засіданні суду у процедурі розпорядження майном боржника здійснюється перехід до наступної судової процедури (процедури санації, ліквідації) або закривається провадження у справі. До закінчення процедури розпорядження майном боржника збори кредиторів приймають одне з таких рішень, у тому числі подати до господарського суду клопотання про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури.

На виконання вимог ухвали попереднього засідання суду та норм Кодексу України з процедур банкрутства розпорядником майна проведено збори кредиторів та засідання комітету кредиторів.

На зборах кредиторів ТОВ "Артес-М", оформлених протоколом від 18.07.2024, прийняли рішення про завершення процедури розпорядження майном та звернення до суду із клопотанням про відкриття ліквідаційної процедури.

З наведеного вбачається, що зборами кредиторів прийнято зважене рішення про відсутність можливості відновлення платоспроможності боржника та задоволення вимог кредиторів не інакше ніж через застосування ліквідаційної процедури.

Суд вважає зауваження представника АТ "Райффайзен банк" щодо неможливості переходу на стадію ліквідації боржника з причин того, що грошові вимоги кредиторів, які визнані судом та включені до реєстру вимог кредиторів, ґрунтуються на підроблених документах, що потребує відповідного розслідування, недоречними, оскільки як вже було зазначено вище, ухвала попереднього засідання Господарського суду Харківської області (суддя Яризько В.О.) від 11.12.2023 (в частині вимог фізичних осіб-підприємців Сокурєнка Валерія Павловича, Трубача Віталія Івановича та Волошка Дмитра Вікторовича до боржника) оскаржувалася в апеляційній та касаційній інстанції та залишена в силі, будь-яких доказів в обґрунтування заявлених заперечень щодо переходу на стадію ліквідації представником АТ "Райффайзен банк" суду не надано.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: ст.205 ЦК України., ст.ст.48, 49, 58-67 Кодексу України з процедур банкрутства

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Постановою Господарського суду Харківської області від 06.05.2025 року, зокрема припинено процедуру розпорядження майном боржника - Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М", код ЄДРПОУ 31152071; припинено

повноваження розпорядника майна боржника - Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М", код ЄДРПОУ 31152071 арбітражного керуючого Паркулаба Володимира Григоровича; визнано Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М" (код ЄДРПОУ 31152071) банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру строком на 12 місяців; призначено ліквідатором Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М" (код ЄДРПОУ 31152071) арбітражного керуючого Паркулаба Володимира Григоровича (свідоцтво № 983 від 23.05.2013 року адреса : вул. Потебні, 6 м. Харків, 61002).

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

Постановою Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2025 року апеляційну скаргу Акціонерного товариства "Райффайзенбанк" залишено без задоволення; постанову Господарського суду Харківської області від 06.02.2025 у справі №922/4095/23 залишено без змін.

ОЦІНКА СУДУ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ:

Залишаючи без змін постанову Господарського суду Харківської області від 06.02.2025 року, суд апеляційної інстанції виходив з того, що надані документи, інвентаризаційні описи, звіт фінансово-економічної діяльності, установлені на підставі відповідей з установ та організацій обставини у сукупності дозволяють установити обставини неспроможності боржника задовольнити вимоги кредиторів інакше як через застосування процедури ліквідації. Відсутні підстави вважати, що боржник зможе відновити свою платоспроможність.

Східний апеляційний господарський суд зазначає, що доводи АТ "Райффайзенбанк" щодо підробки документів, на яких, крім іншого ґрунтуються вимоги інших кредиторів у справі були предметом розгляду судами першої та апеляційної інстанції, визнані необґрунтовані та відхилені.

Відповідні ухвали за результатами вимог кредиторів Сокурєнка В.П., Волошка Д.В, Трубача В.І. залишені без змін.

Отже, з огляду на завершення установлених КУЗПБ дій у процедурі розпорядження майном та установлення обставин неможливості відновлення платоспроможності боржника, неможливості задовольнити вимоги кредиторів інакше аніж застосування ліквідаційної процедури, відсутності інвесторів та плану санації боржника, наявності відповідного рішення та клопотання комітету кредиторів апеляційний господарський суд вважає, що місцевий господарський суд правомірно ухвалив постанову про визнання боржника банкрутом та введення процедури ліквідації.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До суду касаційної інстанції постанова Господарського суду Харківської області від 06.02.2025 року та Постанова Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2025 року не оскаржувались.

➤ ЗАКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО.

Відсутність заяв кредиторів із грошовими вимогами до боржника та відсутність жодного кредитора у справі, свідчать про наявність підстав для закриття провадження у справі про банкрутство підприємства на підставі п. 14 ч. 1 ст. 90 Кодексу України з процедур банкрутства.

СПРАВА № 922/3539/24

Господарський суд Харківської області розглянув справу № 922/3539/24 за заявою Національного банку України про відкриття провадження у справі про банкрутство Приватного акціонерного товариства "Промислово-страхова компанія" на підставі ч. 2 ст.66 Закону України "Про страхування".

ПРЕДМЕТ СПОРУ: Банкрутство страховика в порядку статті 92 Кодексу України з процедур банкрутства.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Національний банк України звернувся до суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство Приватного акціонерного товариства "Промислово-страхова компанія" на підставі ч. 2 ст.66 Закону України "Про страхування".

Ухвалою суду від 14.11.2024 за наслідками розгляду у підготовчому засіданні заяви Національного банку України про відкриття провадження у справі про банкрутство, враховуючи, що НБУ звернувся до суду протягом одного місяця з дати прийняття Національним банком рішення про віднесення страховика - ПрАТ "Промислово-страхова компанія" до категорії неплатоспроможних з підстав, визначених статтею 124 цього Закону, та рішення про анулювання ліцензії такого страховика, відкрито провадження у справі про банкрутство Приватне акціонерне товариство "Промислово-страхова компанія", код ЄДРПОУ 24131636, введено мораторій на задоволення вимог кредиторів, введено процедуру розпорядження майном Приватного акціонерного товариства "Промислово-страхова компанія", призначено розпорядником майна ПрАТ "Промислово-страхова компанія" арбітражного керуючого Слободяна Олексія Юрійовича.

Повідомлення про відкриття провадження у справі про банкрутство ПрАТ "Промислово-страхова компанія" оприлюднено 14.11.2024 (№74608). Останнім днем строку звернення кредиторів з конкурсними вимогами до боржника було 16.12.2024.

Станом на дату проведення судового засідання, а саме на 23.01.2024, в матеріалах справи відсутні заяви кредиторів з грошовими вимогами до боржника.

Із матеріалів справи судом вбачається, що анулювання ліцензії боржника відбулося у зв'язку з тим, що мінімальний розмір капіталу ПрАТ "Промислово-страхова компанія" є меншим, ніж розмір мінімального капіталу, встановленого законом, на 48 192,5 тис.грн.

Судом встановлено, що в боржника відсутні зобов'язання за договорами страхування (перестрахування, співстрахування), як і взагалі відсутня будь-яка кредиторська заборгованість.

ОЦІНКА СУДУ:

Закриваючи провадження у справі про банкрутство №922/3539/24, суд виходив з того, що відповідно до ч. 2 ст. 66 Закону України "Про страхування" ліквідація страховика у разі прийняття Регулятором рішення про віднесення страховика до категорії неплатоспроможних та про відкликання ліцензії страховика здійснюється відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства.

Прийняття Регулятором рішення про віднесення страховика до категорії неплатоспроможних та про відкликання ліцензії страховика відповідно до частини першої статті 123 цього Закону є підставою для звернення Регулятора до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство страховика.

В той же час, відповідно до преамбули КУЗПБ цей Кодекс встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника - юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів.

КУЗПБ не передбачає подальшого перебігу провадження у справі про банкрутство у випадках, коли у встановленому законодавством порядку не було заявлено вимог до боржника після офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство та за відсутності будь-якого кредитора боржника. І протилежний підхід буде суперечити основній меті процедури банкрутства, яка направлена саме на відновлення платоспроможності боржника або задоволення вимог кредиторів, та всі норми відповідного Кодексу направлені саме на реалізацію відповідної мети, наділяючи суд функцією контролю та одночасно позбавляючи його у процедурі банкрутства активної ролі, які належить саме кредиторам боржника.

Враховуючи викладене та беручи до уваги відсутність заяв кредиторів із грошовими вимогами до боржника та відсутність жодного кредитора у справі, суд доходить висновку про наявність підстав для закриття провадження у справі про банкрутство Приватного акціонерного товариства "Промислово-страхова компанія" на підставі п. 14 ч. 1 ст. 90 Кодексу України з процедур банкрутства.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: ст.ст. 45-47, 92, п. 14 ч. 1 ст. 90 Кодексу України з процедур банкрутства.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 23.01.2025 року у справі № 922/3539/24 припинено процедуру розпорядження майном Приватного акціонерного товариства "Промислово-страхова компанія" (код ЄДРПОУ 24131636). Припинено повноваження арбітражного керуючого Слободяна Олексія Юрійовича (свідectво на право провадження діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) № 2043 від 08.11.2021, РНОКПП 3019206215, адреса: 79032, м.Львів, вул.Дж.Вашингтона, 7В), як розпорядника майна Приватного акціонерного товариства "Промислово-страхова компанія" (код ЄДРПОУ

24131636). Закрито провадження у справі № 922/2529/24 про банкрутство Приватного акціонерного товариства "Промислово-страхова компанія" (код ЄДРПОУ 24131636). Скасовано дію мораторію на задоволення вимог кредиторів, введеного ухвалою Господарського суду Харківської області від 14.11.2024 у справі №922/3539/24 про банкрутство Приватного акціонерного товариства "Промислово-страхова компанія" (код ЄДРПОУ 24131636).

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

Постановою Східного апеляційного господарського суду від 07.04.2025 року, з урахуванням ухвали про виправлення ориґиналу від 24.04.2025 року, апеляційну скаргу Національного банку України задоволено; ухвалу Господарського суду Харківської області від 23.01.2025 у справі №922/3539/24 скасовано; справу №922/3539/24 направлено до Господарського суду Харківської на стадію розпорядження майном.

ОЦІНКА СУДУ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ:

Скасовуючи ухвалу суду першої інстанції, апеляційним судом зазначено, що нормами ст.92 Кодексу України з процедур банкрутства встановлені особливості банкрутства страховиків, зокрема суб'єктів звернення, вимоги до арбітражних керуючих, судові процедури, особливий порядок задоволення вимог споживачів послуг тощо.

Як зазначалось раніше, ст.1 Кодексу поняття «банкрутство» та «неплатоспроможність» страховика розуміється як віднесення страховика рішенням Національного банку України до категорії неплатоспроможних відповідно до Закону України «Про страхування», що не встановив суд першої інстанції.

З моменту визначення терміну «банкрутство» та «неплатоспроможність» законодавство відсилає до норм спеціального закону та вказує на особливості такого регулювання, що є відмінними від загальних процедур банкрутства.

Тобто, з рішенням Національного банку про віднесення страховика до категорії неплатоспроможних презюмується банкрутство та неплатоспроможність страховика в цілях Кодексу.

Водночас ч.4 ст. 92 Кодексу визначає лише дві судові процедури, які застосовуються до страховика: розпорядження майном (як системи заходів щодо нагляду та контролю, а також визначення наступної процедури) та ліквідація (припинення страховика як юридичної особи).

Кодекс взагалі обмежує, на відміну від звичайних процедур, відновлення платоспроможності страховика, адже згідно ч. 3 та 4 ст. 92 Кодексу не допускається процедура превентивної реструктуризації страховика, а також не застосовуються до страховика процедури, визначені цим Кодексом щодо санації боржника після відкриття провадження у справі про банкрутство.

Тобто, виключається можливість застосування до страховика процедур метою яких є відновлення або недопущення платоспроможності (превентивної реструктуризації, санації), що є цілком закономірним з огляду на чинне регулювання.

Натомість, суд першої інстанції, постановляючи оскаржувану ухвалу у справі про банкрутство страховика, обґрунтував своє рішення посиланням на загальну мету процедур банкрутства, зокрема на відновлення платоспроможності боржника або задоволення вимог кредиторів. Водночас, такий підхід суперечить спеціальним положенням законодавства, які регламентують виключні особливості банкрутства страховиків, де застосовуються інші механізми, спрямовані не на санацію, а виключно на ліквідацію страховика як юридичної особи.

Законодавство, прямо виключаючи можливість застосування до страховика процедур, спрямованих на відновлення або збереження платоспроможності (таких як превентивна реструктуризація чи санація), підкреслює, що подібні заходи щодо стабілізації фінансового стану та забезпечення виконання зобов'язань перед клієнтами (споживачами) мають реалізовуватись винятково в межах механізмів державного регулювання та нагляду у сфері страхування, а не в рамках процедур банкрутства.

Відповідно до ч.2 ст. 114 Закону України «Про страхування», метою державного регулювання та нагляду є забезпечення дотримання страховиками вимог законодавства, зокрема з метою захисту прав та законних інтересів споживачів страхових послуг страхувальників, застрахованих осіб, вигодонабувачів тощо.

У межах такого нагляду держава застосовує низку заходів, спрямованих на стабілізацію діяльності страховика, серед яких: план відновлення діяльності (ст. 117), план фінансування (ст. 118), коригувальні заходи (ст. 119), заходи раннього втручання (ст. 120), заходи впливу (ст. 121), за винятком відкликання ліцензії та ліквідації.

Таким чином, виключення з процедур банкрутства таких механізмів, як санація чи реструктуризація, є логічно обґрунтованим, оскільки усі дії з метою збереження страховика на ринку регулюються виключно спеціальним законодавством Законом «Про страхування» та актами НБУ.

Отже, якщо до страховика вже застосовано захід у вигляді визнання його неплатоспроможним і відкрито провадження у справі про банкрутство, єдиною можливою подальшою процедурою є його ліквідація як юридичної особи, що відбувається після завершення етапу розпорядження майном.

Разом з тим, суд першої інстанції закрив провадження на підставі п.8 ст.90 Кодексу, господарський суд закриває провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) у разі якщо до боржника після офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) за його заявою не висунуто вимог.

Колегія суддів звертає увагу, що Кодекс не змінив концептуального підходу до відкриття провадження у справі про банкрутство, яке відбувається традиційно за відповідною заявою про відкриття. Водночас ч. 1 ст. 34 Кодексу чітко передбачає виключне коло суб'єктів на подачу заяв про відкриття

провадження у справі про банкрутство: кредитор; боржник; Національний банк України у випадках, передбачених Кодексом.

Порушення справи за заявою вказаних учасників справи обумовлює ряд особливостей в залежності від ініціатора, зокрема в перебігу самої процедури та застосування окремих норм Кодексу.

Відповідно до ч.4 ст. 90 Кодексу у випадках, передбачених п. 5-8 ч.1 цієї статті, господарський суд в ухвалі про закриття провадження у справі зазначає, що вимоги конкурсних кредиторів, які не були заявлені в установлений цим Кодексом строк або були відхилені господарським судом, вважаються погашеними, а виконавчі документи за відповідними вимогами визнаються такими, що не підлягають виконанню.

Таким чином, хоч і приписами ст. 90 Кодексу встановлено правило, яким передбачено закриття провадження у справі у випадку якщо до боржника після офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) за його заявою не висунуто вимог, однак суд першої інстанції не врахував, що дане правило застосовується виключно якщо провадження у справі відкрито за заявою боржника, натомість в даній справі провадження відкрито за заявою Національного банку.

Враховуючи вищенаведене, апеляційний суд дійшов висновку, що місцевий суд не врахував, що провадження у справі про банкрутство є специфічною процедурою відмінною від загальних правил регулювання неплатоспроможності, за своєю природою прийняття рішення про віднесення страховика до категорії неплатоспроможних та про анулювання ліцензії страховика є початком ліквідації страховика, яка не може бути зупинена/припинена та має бути завершена внесенням запису до Реєстру про ліквідацію страховика на підставі отриманого від суду затвердженого ним звіту ліквідатора та ліквідаційного балансу.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До суду касаційної інстанції постанова суду не оскаржувалась.

СПРАВИ ПРО БАНКРУТСТВО ДЕЖПІДПРИЄМСТВ

➤ ЗАКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Провадження у справах про банкрутство державних підприємств щодо яких прийнято та є чинним рішення про приватизацію, підлягає закриттю.

Для прийняття рішення про закриття/припинення провадження у справі про банкрутство боржника на підставі частини п'ятої статті 12 Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна" необхідним і достатнім є лише встановлення судом, на підставі поданих сторонами доказів у справі, обставин належності Державі Україна прямо або опосередковано акцій (частки) цього боржника, що перевищує 50 %, та чинності (на момент ухвалення відповідного судового рішення) прийнятого Фондом державного майна України стосовно боржника рішення про приватизацію.

СПРАВА № Б-50/24-09

Господарський суд Харківської області розглянув справу № Б-50/24-09 за заявою фізичної особи Трубнікова Сергія Олександровича про визнання банкрутом Державного підприємства "Торговий дім Облагрохімія".

ПРЕДМЕТ СПОРУ:

Розгляд в межах справи про банкрутство Державного підприємства "Торговий дім Облагрохімія" клопотання Фонду державного майна України та керуючої санацією про закриття провадження у справі, у зв'язку із прийнятим рішенням органом управління щодо приватизації підприємства-боржника

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 17.03.2009 порушено провадження у справі про банкрутство ДП "ТД "Облагрохімія".

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 21.07.2010 у справі № 50/24-09 введено процедуру санації ТД "Облагрохімія" (код 32437270).

Ухвалою суду від 04.09.2023 клопотання керуючого санацією Державного підприємства «Торговий дім «Облагрохімія» Тищенко О.І. про затвердження змін до плану санації від 05.06.2023 у справі № 50/24-09 про банкрутство Державного підприємства «Торговий дім «Облагрохімія» - задоволено. Затверджено зміни до плану санації боржника Державного підприємства «Торговий дім «Облагрохімія» від 05.06.2023 у справі № 50/24-09.

Постановою Східного апеляційного суду від 07.11.2023 дану ухвалу суду залишено без змін.

Постановою Верховного Суду у складі суддів Касаційного господарського суду від 21.02.2024 касаційну скаргу Фонду державного майна України задоволено. Ухвалу Господарського суду Харківської області від 28.08.2023 та постанову Східного апеляційного господарського суду від 07.11.2023 у справі № Б-50/24-09 скасовано. Справу № Б-50/24-09 направлено до Господарського суду Харківської області для продовження розгляду на стадію санації.

24.10.2023 до суду від Фонду державного майна України надійшло клопотання (вх. № 28978) про закриття провадження у справі.

В межах розгляду справи № Б-50/24-09 про банкрутство Державного підприємства «Торговий дім «Облагрохімія», ухвалою суду від 09.04.2024 відкрито провадження у справі № 922/1102/24 за позовом Трубнікова Сергія Олександровича, м. Харків, до першого відповідача - Фонду державного майна України, другого відповідача - Регіонального відділення Фонду державного майна України, третього відповідача - Державного підприємства "Торговий дім Облагрохімія" про визнання протиправними та скасування Наказу від 25.09.2023 № 00584 Регіонального відділення Фонду державного майна України по Харківській області про прийняття рішення про приватизацію Єдиного майнового комплексу Державного підприємства "Торговий дім Облагрохімія".

Також в межах розгляду справи № Б-50/24-09 про банкрутство Державного підприємства «Торговий дім «Облагрохімія» 24.10.2024 відкрито провадження у справі № 922/3524/24 за позовом Трубнікова Сергій Олександрович, м. Харків,

до першого відповідача - Фонду державного майна України, другого відповідача - Державного підприємства "Торговий дім Облагрохімія", про визнання протиправним та скасування Наказ Фонду державного майна України від 30.08.2023 № 1524 «Про внесення змін до наказу Фонду державного майна України від 04.01.2022 №1 «Про затвердження переліків об'єктів малої приватизації, що підлягають приватизації (зі змінами)» в частині пункту 2 наказу, а саме в частині внесення у додаток 2 «Перелік єдиних майнових комплексів державних підприємств і їх структурних підрозділів, у тому числі тих, що передані в оренду», затверджений Наказом Фонду державного майна України від 04.01.2022 №1 зміни 2) доповнення такими позиціями: 32437270 Єдиний майновий комплекс державного підприємства «Торговий дім «Облагрохімія»».

Позовні вимоги за позовами Трубнікова Сергій Олександрович у справах № 922/1102/24 та 922/3524/24 мотивовані порушенням відповідачами положень чинного законодавства України при прийнятті відповідних оспорюваних наказів.

Рішенням Господарського суду Харківської області від 11.12.2024 у справі № 922/1102/24 у задоволенні позову відмовлено повністю.

Рішенням Господарського суду Харківської області від 11.12.2024 у справі № 922/3524/24 у задоволенні позову відмовлено повністю.

На даний час зазначені рішення суду набрали чинності.

10.01.2025 керуючий санацією Тищенко О.І. звернулась до господарського суду із клопотанням про припинення провадження у справі про банкрутство ДП «ТД «Облагрохімія» № Б-50/24-09 у зв'язку із прийнятим рішенням органом управління щодо приватизації підприємства-боржника.

ОЦІНКА СУДУ:

Закриваючи провадження у справі про банкрутство № Б-50/24-09 суд виходив з того, що наказом Регіонального відділення Фонду державного майна України по Харківській області від 25.09.2023 № 00584 прийнято рішення про приватизацію Єдиного майнового комплексу ДП «ТД «Облагрохімія».

Пунктом 5 Положення передбачено, що Регіональне відділення Фонду державного майна України по Харківській області відповідно до покладених на нього завдань та в межах повноважень, делегованих Фондом у сфері приватизації державного майна, зокрема, приймає рішення про приватизацію об'єктів державної власності у випадках, установлених законодавством.

Відповідно до абз. 1 ч. 5 ст. 12 Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна" справи про банкрутство боржників, якими є державні підприємства та/або господарські товариства, більше ніж 50 відсотків акцій (часток) яких прямо чи опосередковано належать державі, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, не порушуються до її завершення. Провадження у справах про банкрутство таких підприємств/господарських товариств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію, підлягає припиненню, крім тих, що ліквідуються за рішенням власника.

Щодо застосування цієї норми, суд враховує правову позицію Верховного Суду у складі судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду, сформульовану в постанові від 20.01.2021 у справі № 5017/2833/2012, згідно з якою для прийняття рішення про закриття/припинення провадження у справі про банкрутство боржника на підставі частини п'ятої статті 12 Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна" необхідним і достатнім є лише встановлення судом, на підставі поданих сторонами доказів у справі, обставин належності Державі Україна прямо або опосередковано акцій (частки) цього боржника, що перевищує 50 %, та чинності (на момент ухвалення відповідного судового рішення) прийнятого Фондом державного майна України стосовно боржника рішення про приватизацію.

Станом на момент постановлення даної ухвали рішення про приватизацію, прийняте Регіональним відділенням Фондом державного майна України стосовно боржника - Державного підприємства "Торговий дім "Облагрохімія" є чинним. Доказів протилежного учасниками у справі про банкрутство суду не надано.

Враховуючи вищевикладене в сукупності, беручи до уваги, що боржник є державним підприємством, щодо якого прийнято та є чинним рішення про приватизацію, керуючись приписами частини 5 статті 12 Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна", колегія суддів доходить висновку про наявність підстав для задоволення клопотання Фонду державного майна України та керуючої санацією про закриття провадження у справі.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: абз. 1 ч. 5 ст. 12 Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна", п. 12 ч. 1 ст. 83 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", правовий висновок Верховного Суду, викладений в постанові від 20.01.2021 у справі № 5017/2833/2012.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 22.01.2025 задоволено клопотання Фонду державного майна України (вх. № 28978 від 24.10.2023) та керуючої санацією (вх. № 636 від 10.01.2024) про закриття провадження у справі; закрито провадження у справі № Б-50/24-09; скасовано мораторій на задоволення вимог кредиторів, введений ухвалою суду від 17.03.2009.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До суду апеляційної інстанції рішення не оскаржувалось.

СПРАВИ ПРО НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

➤ ПОВЕРНУТО ЗАЯВУ ПРО ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ ПРО НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗАЯВНИКУ

Подання ідентичних заяв про відкриття провадження у справі про її неплатоспроможність із певними недоліками, а саме ненадання належних документів в обґрунтування заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність (про які вже було зазначено судом), є зловживанням процесуальними правами.

СПРАВА № 922/888/25

Господарський суд Харківської області розглянув заяву фізичної особи Лазіді Катерини Леонідівни про відкриття провадження у справі про її неплатоспроможність відповідно до положень Кодексу України з процедур банкрутства.

ПРЕДМЕТ СПОРУ:

Відкрити провадження у справі про її неплатоспроможність, ввести мораторій на задоволення вимог кредиторів, призначити керуючим реструктуризацією арбітражного керуючого Белінську Н.О.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Подана заява обґрунтована тим, що боржниця має прострочені зобов'язання на загальну суму 79 919,21 грн та існують обставини, які підтверджують, що найближчим часом вона не зможе виконати грошові зобов'язання чи здійснювати звичайні поточні платежі (загроза неплатоспроможності)

ОЦІНКА СУДУ:

Повертаючи заяву про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність, суд виходив з того, що реалізація обов'язку фізичної особи, яка звернулася до суду за визнанням факту її неплатоспроможності, у тому числі, надавати достовірну інформацію про все наявне майно та зобов'язання, зумовлена не тільки формальними вимогами законодавця, а й сутнісним змістом процедур у справах про неплатоспроможність фізичної особи, тому надання повної і достовірної інформації у декларації про майновий стан є процесуальним обов'язком боржника у провадженнях про неплатоспроможність фізичної особи (відповідний правовий висновок викладено у постанові Верховного Суду у складі судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду у постанові від 22.09.2021 у справі № 910/6639/20).

Відповідно до ч. 1 ст. 2 Кодексу України з процедур банкрутства провадження у справах про банкрутство регулюється цим Кодексом, Господарським процесуальним кодексом України, іншими законами України.

Згідно з ч. 2 ст. 164 ГПК України позивач зобов'язаний додати до позовної заяви всі наявні в нього докази, що підтверджують обставини, на яких ґрунтуються позовні вимоги (якщо подаються письмові чи електронні докази позивач може додати до позовної заяви копії відповідних доказів).

Дослідивши матеріали заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність та додані докази, судом встановлено, що в порушення приписів ч. 2 ст. 164 ГПК України заявником не виконано зобов'язання додати

до заяви всі наявні в нього докази, що підтверджують обставини, на яких ґрунтуються заявлені вимоги. Крім того, згідно із п. 3 ч. 2 ст. 116 Кодексу України з процедур банкрутства встановлено обов'язок боржника повідомити про всі обставини, що стали підставою для звернення до суду із заявою про неплатоспроможність, надати всю актуальну та документальну інформацію щодо витрачання коштів, отриманих від кредиторів (кредитодавця, позикодавців), підстав виникнення зобов'язань, строку їх виконання та її структури, що боржником виконано не було.

Про всі ці недоліки судом було зазначено в ухвалі від 13.02.2025 по справі №922/4337/24, якою суд відмовив боржнику у відкритті провадження у справі про її неплатоспроможність, яка не оскаржувалась та набрала законної сили.

На думку суду, ненадання Лазіді К.Л. документів з врахуванням висновків, викладених в ухвалі суду від 13.02.2025, якою відмовлено у відкритті провадження щодо неї при обізнаності, що ухвала набрала законної сили та є обов'язковою для врахування при новому зверненні до суду, є фактично зловживанням процесуальними правами учасника судового процесу, дії якого повинні відповідати критеріям добросовісності при користуванні процесуальними правами.

Статтею 43 ГПК України закріплено, що учасники судового процесу та їх представники повинні добросовісно користуватися процесуальними правами; зловживання процесуальними правами не допускається.

Відповідно до п. 2 частини 2 статті 43 ГПК України залежно від конкретних обставин суд може визнати зловживання процесуальними правами дії, що суперечать завданню господарського судочинства, зокрема: подання позову, який має штучних характер, декількох позовів до одного й того самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав або подання декількох позовів з аналогічним предметом і з аналогічних підстав, або вчинення інших дій, метою яких є маніпуляція автоматизованим розподілом справ між суддями.

Частиною 3 статті 43 ГПК України якщо подання скарги, заяви, клопотання визнається зловживанням процесуальними правами, суд з урахуванням обставин справи має право залишити без розгляду або повернути скаргу, заяву, клопотання.

Враховуючи наведене, суд визнає дії Лазіді К.Л., які полягають у поданні ідентичних заяв про відкриття провадження у справі про її неплатоспроможність із певними недоліками, зловживанням процесуальними правами та враховуючи приписи ч.3 ст.43 ГПК України, повертає заяву про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність заявнику.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: ст.ст. 2, 38, 113, 116 Кодексу України з процедур банкрутства, стаття 43 ГПК України, правовий висновок, викладений у постанові Верховного Суду від 22.09.2021 у справі № 910/6639/20).

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 24.03.2025 у справі № 922/888/25 повернуто заяву Лазіди К.Л. про відкриття провадження у справі про її неплатоспроможність; попереджено Лазіди К.Л. про неприпустимість зловживання процесуальними правами та про відповідальність за таке зловживання.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До суду апеляційної інстанції рішення не оскаржувалось.

➤ ВІДМОВЛЕНО У ВІДКРИТТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ.

Право на звільнення від боргів та відновлення платоспроможності у судових процедурах неплатоспроможності фізичної особи набуває лише добросовісний боржник, який не за своїм неправомірним умислом потрапив у стан неплатоспроможності, сумлінно виконує обов'язки боржника та демонструє дієве прагнення до компромісу з кредиторами щодо умов реструктуризації боргів та в межах об'єктивних можливостей вживає заходів до задоволення їх вимог. Боржник має реалізувати право ініціювати провадження у справі про власну неплатоспроможність не на шкоду кредиторам, а для досягнення легітимної мети цього провадження - соціальної реабілітації добросовісного боржника за спеціальною судовою процедурою.

СПРАВА № 922/268/25

Господарський суд Харківської області розглянув заяву фізичної особи Летіної Яни Сергіївни про відкриття провадження у справі про її неплатоспроможність відповідно до положень Кодексу України з процедур банкрутства.

ПРЕДМЕТ СПОРУ: Відкрити провадження у справі про її неплатоспроможність, ввести мораторій на задоволення вимог кредиторів, призначити керуючим реструктуризацією арбітражного керуючого Белінську Н.О.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Подана заява обґрунтована тим, що боржниця має прострочені зобов'язання на загальну суму 771 606,25 грн та вона припинила погашення кредитів чи здійснення інших планових платежів у розмірі більше 50 відсотків місячних платежів за кожним з кредитних та інших зобов'язань упродовж двох місяців

ОЦІНКА СУДУ:

Відмовляючи у відкритті провадження у справі про неплатоспроможність, господарський суд виходив з того що, для відновлення платоспроможності Кодекс України з процедур банкрутства покладає на боржника обов'язки, зокрема на етапі ініціювання справи про його неплатоспроможність: надати повну і достовірну інформацію про власний майновий стан та членів його сім'ї, щодо розміру та джерел доходів (пункти 4-11 ч.3 ст.116 Кодексу України з

процедур банкрутства), тому, у разі необхідності, і додаткові пояснення чи документи на підтвердження належного виконання цих вимог.

Реалізація обов'язку фізичної особи, яка звернулася до суду за визнанням факту її неплатоспроможності, у тому числі, надавати достовірну інформацію про все наявне майно та зобов'язання, зумовлена не тільки формальними вимогами законодавця, а й сутнісним змістом процедур у справах про неплатоспроможність фізичної особи, тому надання повної і достовірної інформації у декларації про майновий стан є процесуальним обов'язком боржника у провадженнях про неплатоспроможність фізичної особи (відповідний правовий висновок викладено у постанові Верховного Суду у складі судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду у постанові від 22.09.2021 у справі № 910/6639/20).

Подання декларації про майновий стан боржником надає можливість не лише встановити перелік та вартість майна, стан доходів та витрат на відповідну дату, а й динаміку розміру активів за відповідний період.

Боржник має усвідомлювати, що ризики зазначення неповної інформації у декларації покладаються саме на боржника. Саме такий правовий висновок викладений у постанові Верховного Суду від 22.09.2022 у справі № 916/2372/20.

В поданих до заяви деклараціях про майновий стан за 2022, 2023 та 2024 рік (станом на 23.01.2025) боржниця зазначила, що членами родини Летіної Я.С. є: мати - Скорик Л.В., 15.09.1950 р.н., громадянка України, чоловік - Летін Сергій Миколайович, 11.10.1963 р.н., громадянин України, син - Кіреєв Станіслав Віталійович, 08.04.1988 р.н., громадянин України, син - Летін Владислав Сергійович, 09.07.1999 р.н., громадянин України.

Крім того, в тексті заяви боржниця зазначила, що з нею проживає за фактичним місцем проживання: чоловік – Летін Сергій Миколайович. Син – Кіреєв Станіслав Віталійович та син – Летін Владислав Сергійович, як зазначила у судовому засіданні Летіна Я.С. знаходяться та мешкають у Федеративної Республіки Німеччина.

Разом з тим, у розділу II "Відомості про доходи та інші грошові виплати боржника та членів його сім'ї з усіх джерел в Україні, у тому числі одержані (нараховані) за межами України" декларацій за 2022 - 2024 рік (станом на 23.01.2025) щодо доходів членів сім'ї боржника, останньою проставлено "члени сім'ї інформації не надавали". Вказане свідчить про те, що боржниця Летіна Я.С. не вжила достатніх заходів задля самостійного отримання інформації стосовно заробітної плати, пенсії, спадщини, інших видів доходів від відчуження нерухомого та рухомого майна, доходів від відчуження цінних паперів та корпоративних прав, доходів в передачу в оренду майна, інші види доходів/грошові виплати)тощо членів її родини (а саме: синів – Летін В.С.та Кіреєв С.В.)

Також суд вважає за необхідне звернути увагу заявника на те, що відповідно п. 4 ст. 116 Кодексу України з процедур банкрутства, разом із заявою про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржник зобов'язаний подати пропозиції щодо реструктуризації боргів (проект плану

реструктуризації боргів). При цьому вимоги до такого проекту плану реструктуризації визначені статтею 126 КУзПБ.

Суд звертає увагу на те, що відповідно до ст. 1 Кодексу України з процедур банкрутства реструктуризація боргів боржника - судова процедура у справі про неплатоспроможність фізичної особи, що застосовується з метою відновлення платоспроможності боржника шляхом зміни способу та порядку виконання його зобов'язань згідно з планом реструктуризації боргів боржника.

Виконання мети процедури реструктуризації боргів боржника у справі про неплатоспроможність фізичної особи можливе лише за умови, коли боржник істинно бажає виконати взяті на себе грошові зобов'язання, але через певні майнові/фінансові причини не може їх виконати в повному обсязі належним чином.

Системне тлумачення приписів книги четвертої КУзПБ "Відновлення платоспроможності фізичної особи" свідчить, що за їх змістом законодавець закріпив у спеціальних нормах Кодексу принцип добросовісної поведінки боржника - фізичної особи, за яким право на звільнення від боргів та відновлення платоспроможності у судових процедурах неплатоспроможності фізичної особи набуває лише добросовісний боржник, який не за своїм неправомірним умислом потрапив у стан неплатоспроможності, сумлінно виконує обов'язки боржника та демонструє дієве прагнення до компромісу з кредиторами щодо умов реструктуризації боргів та в межах об'єктивних можливостей вживає заходів до задоволення їх вимог.

Боржник має реалізувати право ініціювати провадження у справі про власну неплатоспроможність не на шкоду кредиторам, а для досягнення легітимної мети цього провадження - соціальної реабілітації добросовісного боржника за спеціальною судовою процедурою.

Такими чином, погашення вимог кредиторів (виконання взятих на себе грошових зобов'язань) у межах об'єктивних можливостей є проявом добросовісного використання боржником своїх прав у судових процедурах неплатоспроможності та істинного бажання виконати взяті на себе грошові зобов'язання.

До заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство заявницею долучено проєкт плану реструктуризації боргів, в якому зазначено, що доходи, які боржник розраховує отримати протягом процедури реструктуризації боргів складають 19 773,35 грн., розмір суми, яка щомісяця буде виділятися для погашення вимог кредиторів - 845,34 грн., розмір суми, яка щомісяця залишатиметься боржнику на задоволення побутових потреб - 18928,00 грн., вимоги кредиторів до боржника, які будуть прощені (списані) у разі виконання плану реструктуризації боргів - 720885,85 грн.

Заявниця зазначила, що вона є працевлаштованою у КП «Шляхрембуд» код ЄДРПОУ: 03359182, має дохід) і з квітня 2024 по вересень 2024 року отримала заробітну плату у розмірі 147 379, 00 грн, без вирахувань податків та зборів.

Крім того, відповідно до відомостей внесених у Декларації про майновий стан боржника у справі про неплатоспроможність за 2022 та 2023 роки, заявниця має кошти на рахунках у банках, а саме: АТ "Універсал Банк", АТ «КБ «Приватбанк», АТ «Сенс Банк», в той же час заявниця не вказала чи входять відображені в деклараціях за 2022 та 2023 рік грошові кошти які містяться на рахунках заявниці у загальні доходи боржниці в розмірі 19 773,35 грн (за місяць), які зазначені нею у плані реструктуризації боргів.

Також, судом встановлено, що Летіною Я.С. було укладено договір з арбітражною керуючою Белінською Н.О. про оплату праці, винагороду та відшкодування витрат арбітражного керуючого, поряд із цим заявниця не довела суду за рахунок яких коштів, остання буде погашати витрати на послуги арбітражного керуючого, оскільки відповідно до плану реструктуризації боргів більшу частину отриманих доходів боржниці, вона буде витрачати на задоволення побутових потреб. .

Вказане визначає, що суд ставить під сумнів відсутність будь-яких доходів у заявниці Летіної Я.С., які можуть бути направлені на погашення вимог кредиторів, та свідчить про недобросовісність боржника при подачі заяви про свою неплатоспроможність.

Отже, боржницею не наведено підстав в підтвердження наявності обставин, з якими закон пов'язує можливість створення для доброчесного боржника сприятливих умов для погашення боргів через процедуру неплатоспроможності. Зокрема, боржниця не навела достатніх доказів в підтвердження наявності поточних доходів або наявності будь-якого майна, за рахунок якого в майбутньому можливо б було здійснити погашення заборгованості перед кредиторами та не навела доказів в підтвердження наявності дієвого прагнення вжиття заходів, направлених на погашення вимог кредиторів.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: ст.ст. 113, 115, 116, 119 Кодексу України з процедур банкрутства, ст.ст. 76, 77, 78, 79 ГПК України, висновки Верховного Суду наведені у постановках від 22.09.2021 у справі № 910/6639/20, від 22.09.2022 у справі № 916/2372/20.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 11.03.2025 року відмовлено Летиній Яні Сергіївні у відкритті провадження у справі про неплатоспроможність.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До суду апеляційної інстанції рішення не оскаржувалось.

РОЗГЛЯД ГРОШОВИХ ВИМОГ ДО БОРЖНИКА

➤ ВІДХИЛЕНІ ГРОШОВІ ВИМОГИ У СПРАВІ ПРО НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ

Розглядаючи кредиторські вимоги суд в силу приписів статей 45 - 47 КУЗПБ має належним чином дослідити сукупність поданих заявником доказів (договори, накладні, акти, судові рішення, якими вирішено відповідний спір тощо), перевірити їх, надати оцінку наявним у них невідповідностям (за їх наявності), та аргументам, запереченням щодо цих вимог з урахуванням чого з'ясувати чи є відповідні докази підставою для виникнення у боржника грошового зобов'язання.

Заявлені у справі про банкрутство грошові вимоги до боржника можуть підтверджуватися первинними документами (угодами, накладними, рахунками, актами виконаних робіт тощо), що свідчать про цивільно-правові відносини сторін та підтверджують заборгованість боржника перед кредитором, або рішенням юрисдикційного органу, до компетенції якого віднесено вирішення такого спору

Виписки з особового рахунка клієнта банку (банківські виписки з рахунку позичальника) є належними та допустимими доказами у справі, що підтверджують рух коштів по конкретному банківському рахунку, вміщують записи про операції, здійснені протягом операційного дня, та є підтвердженням виконаних за день операцій.

СПРАВА № 922/2150/24

Господарський суд Харківської області у справі про неплатоспроможність №922/2150/24 розглянув заяву ТОВ "ФК "ЕЛ.ЕН.ГРУП" з грошовими вимогами до боржника.

ПРЕДМЕТ СПОРУ:

Визнати грошові вимоги ТОВ "ФК "ЕЛ.ЕН.ГРУП" до боржниці - Беняш Владислави Дмитрівни в розмірі 62 402.00 грн, та 4 844.80 грн судового збору та включити їх до реєстру вимог кредиторів.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 25.11.2025 відкрито провадження у справі про неплатоспроможність громадянки України - Беняш Владислави Дмитрівни (боржниця); введено мораторій на задоволення вимог кредиторів; введено процедуру реструктуризації боргів боржника; призначено керуючим реструктуризацією арбітражного керуючого Барішевського Олексія Валерійовича (свідоцтво №864 від 19.06.2013).

25.11.2024 було оприлюднено на офіційному веб-порталі Судової влади України оголошення про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність Беняш Владислави Дмитрівни.

На адресу господарського суду після офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про визнання неплатоспроможним надійшла заява Товариства з обмеженою відповідальністю "Фінансова компанія "ЕЛ.ЕН.ГРУП" з грошовими вимогами до боржниці - Беняш Владислави Дмитрівни в розмірі 62 402.00 грн, та 4 844.80 грн судового збору.

Підставою подання заяви кредитора з грошовими вимогами до боржника стала наявність заборгованості, яка складається з заборгованості в сумі 62 402,00 (15 000 грн тіло кредиту, 41 668,00 грн відсотки за користування, 4 900,00 грн проценти за порушення грошового зобов'язання та 814,00 грн комісія за надання кредиту), яка виникла перед кредитором на підставі договору факторингу №04092024 від 04.09.2024

Кредитор зазначає, що 17.04.2024 року між Товариством з обмеженою відповідальністю «ФК «Незалежні Фінанси» (далі - Кредитодавець) та Беняш Владиславою Дмитрівною було укладено Договір про споживчий кредит № 2959049 (далі - Кредитний договір) шляхом обміну електронними повідомленнями, підписаний у порядку, визначеному статтею 12 Закону України «Про електронну комерцію.

У відповідності до п. 1.2. Кредитного Договору сума кредиту становить 15000,00 грн на засадах строковості, поворотності, платності.

Кредитор зазначає, що ТОВ «ФК «Незалежні Фінанси» свої зобов'язання за договором виконало, надало Боржнику грошові кошти у розмірі 15000,00 грн. шляхом перерахування на банківську картку боржника (котрий Боржником було вказано при заповненні анкетних даних в особистому кабінеті).

04.09.2024 року між ТОВ «ФК «Незалежні Фінанси» та ТОВ «ФК «ЕЛ. ЕН. Груп» було укладено Договір факторингу № 04092024 (далі – Договір факторингу), відповідно до якого ТОВ «ФК «Незалежні Фінанси» відступило своє право вимоги за договорами кредиту, і в тому числі за Кредитним договором № 2959049.

Відповідно до Реєстру прав вимог № 1 від 04.09.2024 до Договору факторингу, ТОВ «ФК «ЕЛ. ЕН. Груп» набуло право грошової вимоги до Відповідача в сумі 62402,00 грн., з яких: 15000,00 грн. - сума заборгованості за тілом (основна сума боргу); 41688,00 грн. - сума заборгованості по процентам за користування; 4900,00 грн. – сума процентів за порушення грошового зобов'язання згідно п. 4.1, 4.2 Кредитного договору; 814,00 грн. – комісія за надання кредиту.

За таких обставин заявник вважає, що він набув право вимоги до боржника і загальна сума кредиторських вимог становить 62402,00 грн за договором кредиту №2959049, з яких: 15000,00 грн. - сума заборгованості за тілом (основна сума боргу); 41688,00 грн. - сума заборгованості по процентам за користування; 4900,00 грн. – сума процентів за порушення грошового зобов'язання згідно п. 4.1, 4.2 Кредитного договору; 814,00 грн. – комісія за надання кредиту.

ОЦІНКА СУДУ:

Розглядаючи кредиторські вимоги суд в силу приписів статей 45 - 47 КУЗПБ має належним чином дослідити сукупність поданих заявником доказів (договори, накладні, акти, судові рішення, якими вирішено відповідний спір тощо), перевірити їх, надати оцінку наявним у них невідповідностям (за їх наявності), та аргументам, запереченням щодо цих вимог з урахуванням чого з'ясувати чи є відповідні докази підставою для виникнення у боржника

грошового зобов'язання (див. висновок, викладений у постановках Верховного Суду від 10.02.2020 у справі №909/146/19, від 27.02.2020 у справі №918/99/19, від 29.03.2021 у справі №913/479/18).

Системний аналіз цих приписів засвідчує, що законодавцем у справах про банкрутство обов'язок доказування обґрунтованості вимог кредитора певними доказами покладено на заявника грошових вимог, а предметом розгляду в цьому випадку є вирішення питання про належне документальне підтвердження цих вимог кредитором-заявником.

Запроваджений законодавцем підвищений стандарт доказування у справах про банкрутство для кредиторів приводить у випадку ненадання заявником-кредитором сукупності необхідних документів на обґрунтування своїх вимог до прийняття рішення судом про відмову у визнанні таких вимог та включенні їх до реєстру вимог кредиторів.

Положення ст. 11 Закону України "Про електронну комерцію" передбачають використання як електронного підпису або електронного цифрового підпису відповідно до Закону України "Про електронний цифровий підпис", так і електронного підпису одноразовим ідентифікатором, визначеним цим Законом.

Відповідно до п.6 ч.1 ст. 3 Закону України "Про електронну комерцію": "Електронний підпис одноразовим ідентифікатором - це дані в електронній формі у вигляді алфавітно-цифрової послідовності, що додаються до інших; електронних даних особою, яка прийняла пропозицію (оферту) укласти електронний договір, та надсилаються іншій стороні цього договору."

Відповідно до п.12 ч.1 ст. 3 Закону України "Про електронну комерцію": Одноразовий ідентифікатор може передаватися суб'єктом електронної комерції, що пропонує укласти договір, іншій стороні електронного правочину засобом зв'язку, вказаним під час реєстрації у його системі, та додається (приєднується) до електронного повідомлення від особи, яка прийняла пропозицію укласти договір.

Отже, в разі укладення електронного договору з використанням одноразового ідентифікатора, суб'єкт електронної комерції, що пропонує укласти договір має надіслати іншій стороні електронного правочину одноразовий ідентифікатор (алфавітно-цифрову послідовність) засобом зв'язку, вказаним під час реєстрації у його системі. В даному випадку, суб'єктом електронної комерції, що пропонує укласти договір є Позикодавець - ТОВ "ФК "Незалежні фінанси".

Досліджуючи подані Кредитором докази суд приходять до висновку, що заява про грошові вимоги до боржника та інші подані кредитором документи до заяви не містять доказів передачі Товариством з обмеженою відповідальністю "ФК Незалежні фінанси" позичальнику - Беняш В.Д. одноразового ідентифікатору, який відповідно до п. 6 ч. 1. ст. 3 Закону України "Про електронну комерцію" має являти собою дані у вигляді алфавітно-цифрової послідовності.

На підставі поданих Кредитором доказів, суд позбавлений можливості в повній мірі встановити чи було направлено Боржнику одноразовий ідентифікатор для укладення договору, якого тексту та змісту був ідентифікатор та яким чином суд може перевірити чинність електронно-цифрового підпису Позичальника.

Суд приходить до висновку, що кредитором не доведено належність одноразового ідентифікатору «534506» саме Беняш В.Д. та відповідно не доведено факту підписання договору №2959049 від 17.04.2024 року на зазначених в ньому умовах та всіх додатків до нього.

Крім того, суд зазначає, що згідно з п. 1 ст. 512 ЦК України кредитор у зобов'язанні може бути замінений іншою особою внаслідок передання ним своїх прав іншій особі за правочином (відступлення права вимоги).

У такому випадку, відповідно ст. 514 ЦК України до нового кредитора переходять права первісного кредитора у зобов'язанні в обсязі і на умовах, що існували на момент переходу цих прав, якщо інше не встановлено договором або законом.

Відповідно до ст. 517 ЦК України первісний кредитор у зобов'язанні повинен передати новому кредиторіві документи, які засвідчують права, що передаються, та інформацію, яка є важливою для їх здійснення. Боржник має право не виконувати свого обов'язку новому кредиторіві до надання боржникові доказів переходу до нового кредитора прав у зобов'язанні.

З урахуванням приписів ст. 517 ЦК України, суд вказує, що доказами прав нового кредитора у зобов'язанні є документи, які засвідчують права, що передаються, та інформація, яка є важливою для їх здійснення. Договір про відступлення права вимоги є реальним договором, тому право вимоги виникає і може бути визнано судом лише після передачі документів (як майна) про право вимоги (ч. 1 ст. 517 Цивільного кодексу України). Аналогічний правовий висновок викладено у Постанові Верховного Суду від 19.04.2023 року у справі №904/9428/21.

Відповідно до ч.1 ст. 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення.

З доданого до матеріалів справи акту прийому-передачі документів за договором факторингу №04092024 від 04.09.2024 вбачається що первісним кредитором передано фактору в електронному форматі договори з боржниками та інформацію згідно реєстру прав вимог №1.

В свою чергу доказів отримання від первісного кредитора первинних документів, які підтверджують передачу коштів за договором позики до суду надано не було.

Отже, як підтверджується матеріалами справи, ТОВ "ФК ЕЛ.ЕН.ГРУП" не отримало первинних бухгалтерських документів щодо проведення

господарської операції з надання коштів у позику за договором №2959049 від 17.04.2024 року.

Заявлені у справі про банкрутство грошові вимоги до боржника можуть підтверджуватися первинними документами (угодами, накладними, рахунками, актами виконаних робіт тощо), що свідчать про цивільно-правові відносини сторін та підтверджують заборгованість боржника перед кредитором, або рішенням юрисдикційного органу, до компетенції якого віднесено вирішення такого спору (див. висновки, викладені у постановках Верховного Суду від 20.06.2019 у справі № 915/535/17, від 25.06.2019 у справі № 922/116/18, від 15.10.2019 у справі № 908/2189/17, від 10.02.2020 у справі № 909/146/19, від 27.02.2020 у справі № 918/99/19, від 23.09.2021 № 910/866/20, від 21.10.2021 у справі № 913/479/18, від 02.06.2022 у справі № 917/1384/20).

Суд відзначає, що виписки з особового рахунка клієнта банку (банківські виписки з рахунку позичальника) є належними та допустимими доказами у справі, що підтверджують рух коштів по конкретному банківському рахунку, вміщують записи про операції, здійснені протягом операційного дня, та є підтвердженням виконаних за день операцій (див. постанови Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 23.09.2019 у справі № 910/10254/18, від 19.02.2020 у справі № 910/16143/18, від 26.02.2020 у справі № 911/1348/16, від 19.11.2020 у справі № 910/21578/16, постанови Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 25.05.2021 у справі № 554/4300/16-ц, від 21.09.2022 у справі № 381/1647/21, від 07.12.2022 у справі № 298/825/15-ц).

Отже, виписки з особових рахунків є документом, оцінивши який, суд міг би зробити висновки про реальне виконання кредитного договору, однак таких виписок ні з рахунку первісного кредитора ні з рахунку боржника до суду надано не було, як не було надано і будь-яких інших доказів, які б могли вказувати на факт перерахування коштів або надання їх у будь-який інший спосіб боржнику.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 24.02.2025 у справі № 922/2150/24 відхилені грошові вимоги Товариства з обмеженою відповідальністю "Фінансова компанія "ЕЛ.ЕН.ГРУП" до боржниці - Беняш Владислави Дмитрівни в розмірі 62 402,00 грн заборгованості повністю.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

Ухвалою Східного апеляційного господарського суду від 17.03.2025 відкрито апеляційне провадження за апеляційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «ЕЛ.ЕН.ГРУП» на ухвалу Господарського суду Харківської області від 24.02.2025 та на ухвалу Господарського суду Харківської області від 24.02.2025 (за результатами попереднього засідання в частині вимог ТОВ «ФК «ЕЛ.ЕН.ГРУП») у справі №922/2150/24.

➤ ГРОШОВІ ВИМОГИ ДО БОРЖНИКА (ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ) ВИЗНАНО ЧАСТКОВО.

На період дії в Україні воєнного стану та протягом 30 днів після його припинення або скасування зупинено нарахування та стягнення штрафних санкцій, передбачених договорами, що укладені відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», між учасниками ринку електричної енергії.

СПРАВА № 922/854/23

Господарський суд Харківської області у справі про банкрутство Комунального підприємства "Міськелектротранссервіс" розглянув заяву ТОВ "Трейденерджи" з грошовими вимогами до боржника.

ПРЕДМЕТ СПОРУ: Визнати грошові вимоги ТОВ "Трейденерджи" до боржника в загальній сумі 6551318,35 грн, яка складається з: 3 804 340,74 грн пені, 2 462 969,11 грн збитків від інфляції та 284 008,50 грн - 3% річних, додатково нарахованих кредитором на суму основного боргу.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Ухвалою суду від 23.03.2023 відкрито провадження у справі про банкрутство Комунального підприємства "Міськелектротранссервіс" (код ЄДРПОУ 37761936); введено процедуру розпорядження майном боржника; призначено розпорядником майна боржника арбітражного керуючого Артюха Юрія Володимировича.

На офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України 24.03.2023 було оприлюднено повідомлення про порушення справи про банкрутство.

З порушенням строку 18.05.2023, до суду від ТОВ "Трейденерджи" надійшла заява з грошовими вимогами до боржника в загальній сумі 6 551 318,35 грн.

В обґрунтування поданої заяви ТОВ "Трейденерджи" посиляється на неналежне виконання Комунальним підприємством "Міськелектротранссервіс" умов Договору про постачання електричної енергії № 21/21-торги від 24.05.2021, укладеного між ним та боржником.

Ухвалою суду від 07.12.2023 р. у цій справі визнано грошові вимоги ТОВ "Трейденерджи" до боржника в розмірі 3 991 666,97 грн основного боргу та 5 368,00 грн витрат зі сплати судового збору, які ґрунтуються на рішенні Господарського суду Харківської області від 12.12.2022 у справі № 922/4899/21.

Отже, наразі заявлені грошові вимоги ТОВ "Трейденерджи" складаються з нарахованих на суму основної заборгованість за спірним договором пені в сумі 3 804 340,74 грн, інфляційних в сумі 2 462 969,11 грн та 284 008,50 грн 3% річних.

ОЦІНКА СУДУ:

Частково задовольняючи заявлені ТОВ "Трейденерджи" грошові вимоги до боржника, суд виходив з наступного.

Щодо нарахованої пені.

Так кредитором нараховано на суму заборгованості за липень 2021 з урахуванням часткових оплат пеню в сумі 3 804 340,74 грн за період з 02.02.2022 по 23.03.2023. Проте, суд не погоджується із зазначеним періодом нарахування пені виходячи з наступного.

Як вже було зазначено, відповідно до п. 5.6, Договору, оплата за фактично спожиту електричну енергію за розрахунковий період здійснюється Споживачем у строк протягом 120 днів з моменту отримання Споживачем рахунку (платіжного документу) Постачальника електричної енергії, який надається протягом 7 днів після закінчення поточного розрахункового періоду.

ТОВ "Трейденерджи" відповідно до умов п. 5.6 Договору направив боржнику - КП "Міськелектротранссервіс" рахунки на оплату, в тому числі, за липень 2021 року – рахунок № 89 від 31.07.2022 на суму 15 492 857,34 грн (відповідачем отримано рахунок 09.08.2021, тобто останнім днем оплати за цим рахунком є 08.12.2021).

Таким чином, враховуючи приписи ч. 6 ст. 232 Господарського кодексу України, періодом нарахування пені на заборгованість по рахунку за липень 2021 є період з 09.12.2021 по 09.06.2022.

Разом з цим суд враховує, що 25.02.2022 Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг прийнято постанову № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» (далі - Постанова).

У даному випадку судом встановлено, що господарські правовідносини між сторонами склалися відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії", а отже, вказана постанова НКРЕКП від 25.02.2022 № 332 (з урахуванням змін, внесених постановою НКРЕКП від 26.04.2022 № 413) підлягає застосуванню до спірних правовідносин.

Так, підпунктом 16 пунктом 1 вказаної Постанови зазначено, що на період дії в Україні воєнного стану та протягом 30 днів після його припинення або скасування зупинено нарахування та стягнення штрафних санкцій, передбачених договорами, що укладені відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», між учасниками ринку електричної енергії.

Указом Президента України № 64/2022 від 24.02.2022, який затверджений Законом України № 2102-IX від 24.02.2022, на території України із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року введений воєнний стан строком на 30 діб. Та в подальшому відповідними Указами Президента України, які затверджувалися відповідними Законами, воєнний стан в Україні неодноразово продовжувався і на сьогоднішній день діє до 08.02.2025.

Таким чином, з огляду на зазначене, суд вважає помилковим нарахування кредитором пені за період дії воєнного стану.

Отже, судом самостійно здійснено розрахунок пені за період прострочення з 02.02.2022 по 23.02.2022 та встановлено, що визнанню підлягає сума пені в розмірі 112 622,34 грн грн. Інші вимоги в частині заявленої суми

пені в розмірі 3 691 718,40 грн., нарахованої під час дії воєнного стану, підлягають відхиленню, як необґрунтовані.

Суд не погоджується з твердженням розпорядника майна та боржника про вплив строку позовної давності для нарахування пені до початку введення воєнного стану, тобто за період з 02.02.2022 до 23.02.2022, оскільки у ч.12 Прикінцевих та перехідних положень ЦК України, під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), строки, визначені статтями 257, 258, 362, 559, 681, 728, 786, 1293 цього Кодексу, продовжуються на строк дії такого карантину.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” встановлено з 12 березня 2020 р. до 22 травня 2020 р. на всій території України карантин, який продовжувався та тривав до 30.06.2022 р. (Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2023 року № 651).

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: ст. ст. 45-46 Кодексу України з процедур банкрутства, Постанову № 332 від 25.02.2022 року «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії», ст. 549 ЦК України, ч. 2 ст. 217, ч. 1 ст. 230 ГК України, ч. 6 ст. 232 ГК України.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 23.01.2025 у справі № 922/854/23 частково задоволено заяву ТОВ "Трейднерджи" (вх. № 12511 від 18.05.2023) з грошовими вимогами до боржника; визнано грошові вимоги кредитора - ТОВ "Трейднерджи" до боржника в сумі 112 622,34 грн пені, 2 462 969,11 грн інфляційних, 284 008,50 3% річних., який є конкурсним без права вирішального голосу на зборах та комітеті кредиторів, а також 5368,00 грн витрат зі сплати судового збору. Інші вимоги в частині заявленої пені в сумі 3 691 718,40 грн. відхилені.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До апеляційної інстанції ухвала Господарського суду Харківської області від 23.01.2025 року не оскаржувалась.

ДІЯЛЬНІСТЬ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО

➤ РОЗГЛЯД ЗВІТУ ПРО НАРАХУВАННЯ ОСНОВНОЇ ГРОШОВОЇ ВІНАГОРОДИ ЗА ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ РОЗПОРЯДНИКА МАЙНА

При визначенні розміру оплати послуг арбітражного керуючого під час виконання ним своїх повноважень у справі про банкрутство, господарський суд має досліджувати не тільки період виконання арбітражним керуючим своїх обов'язків, а й те, які фактичні заходи учинялися протягом процедури, та чи

дійсно такі дії арбітражного керуючого потребують на їх вчинення саме стільки часу, оскільки оплаті підлягає виключно фактично виконана робота (її обсяг), а не період часу, протягом якого тривала процедура.

СПРАВА № 922/2154/22

Господарський суд Харківської області розглянув у справі про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю "Агрофірма Престиж" клопотання арбітражного керуючого Сиволобова М.М. про затвердження звіту про нарахування основної грошової винагороди за виконання повноважень розпорядника майна .

ПРЕДМЕТ СПОРУ:

Затвердити звіт розпорядника майна у справі № 922/2154/22 про банкрутство ТОВ "Агрофірма Престиж" про нарахування основної грошової винагороди в сумі 384058,06 грн (з яких: 60300 грн - сплачено з суми авансування, 323758,06 грн - не сплачено).

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 18.07.2023, залишеною без змін постановами Східного апеляційного господарського суду від 20.09.2023 та Верховного Суду від 12.12.2023, відкрито провадження у справі про банкрутство ТОВ "Агрофірма Престиж"; визнано вимоги ініціюючого кредитора - ТОВ "Суффле Агро Україна" до ТОВ "Агрофірма Престиж" у розмірі 38 521 227,00 грн - основного боргу, а також 24810,00 грн - витрат зі сплати судового збору за подання до суду заяви кредитора про відкриття провадження у справі про банкрутство, 60 300,00 грн - витрат зі сплати винагороди арбітражному керуючому; введено мораторій на задоволення вимог кредиторів та процедуру розпорядження майном; розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Сиволобова М.М.

19.07.2023 здійснено офіційне оприлюднення повідомлення про відкриття провадження у справі про банкрутство ТОВ "Агрофірма Престиж" № 71036.

14.08.2023 здійснено офіційне оприлюднення додаткового повідомлення про відкриття провадження у справі про банкрутство ТОВ "Агрофірма Престиж" № 71199.

27.01.2025 до господарського суду від арбітражного керуючого Сиволобова М.М. надійшло клопотання, в якому заявник просить суд: затвердити звіт розпорядника майна у справі № 922/2154/22 про банкрутство ТОВ "Агрофірма Престиж" про нарахування основної грошової винагороди в сумі 384058,06 грн (з яких: 60300 грн - сплачено з суми авансування, 323758,06 грн - не сплачено).

ОЦІНКА СУДУ:

Задовольняючи частково клопотання арбітражного керуючого Сиволобова М.М. про затвердження звіту про нарахування основної грошової винагороди за виконання повноважень розпорядника майна, суд виходив з того, що право особи на своєчасне одержання винагороди за працю захищено статтею 43

Конституції України, якою визначено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом. Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

Широке тлумачення Європейським судом з прав людини даної норми покладає на суд обов'язок захистити право особи (по даній справі конституційне право ліквідатора на оплату праці) в такий спосіб, щоб порушене, не визнане або оспорюване право отримало ефективний та справедливий спосіб захисту.

Відповідно до ч. 3 ст. 2 ГПК України одними з основних засад (принципів) господарського судочинства є неприпустимість зловживання процесуальними правами, а також розумність строків розгляду справи судом.

Згідно з п. 5 ч. 5 ст. 13 ГПК України суд, зберігаючи об'єктивність і неупередженість запобігає зловживанню учасниками судового процесу їхніми правами та вживає заходів для виконання ними їхніх обов'язків.

Європейський суд з прав людини зауважує, що національні суди мають вибирати способи такого тлумачення, які зазвичай можуть включати акти законодавства, відповідну практику, наукові дослідження тощо (VOLOVIK v. UKRAINE, № 15123/03, § 45, ЄСПЛ, 06.12.2007).

Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність (пункт 4.1. Рішення Конституційного Суду України від 02.11.2004 № 15-рп/2004).

Добросовісність (пункт 6 статті 3 ЦК України) - це певний стандарт поведінки, що характеризується чесністю, відкритістю і повагою інтересів іншої сторони договору або відповідного правовідношення.

При цьому "добросовісність" має трактуватися як категорія моральна, що відображає врахування особою інтересів інших учасників господарських правовідносин, публічного інтересу тощо, а "розсудливість" - як категорія інтелектуальна, що припускає адекватність оцінки особою цінності певного цивільного права, доцільності своїх дій, наслідки здійснення або нездійснення цивільного права. Тобто, під час реалізації своїх прав та обов'язків арбітражний керуючий зобов'язаний діяти добросовісно, розсудливо, з метою, з якою ці права та обов'язки надано (покладено), обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії), на підставі, у межах та спосіб, що передбачені Конституцією та законодавством України про банкрутство.

Відповідно до ч. 2 ст. 2 ГПК України суд та учасники судового процесу зобов'язані керуватися завданням господарського судочинства, яке превалює над будь-якими іншими міркуваннями в судовому процесі.

Таким чином, суд зазначає, що при визначенні розміру оплати послуг арбітражного керуючого під час виконання ним своїх повноважень у справі про банкрутство, господарський суд має досліджувати не тільки період виконання арбітражним керуючим своїх обов'язків, а й те, які фактичні заходи учинялися

протягом процедури, та чи дійсно такі дії арбітражного керуючого потребують на їх вчинення саме стільки часу, оскільки оплаті підлягає виключно фактично виконана робота (її обсяг), а не період часу, протягом якого тривала процедура.

Суд зазначає, що у справі про банкрутство суд може самостійно приймати рішення стосовно виду та інтенсивності судового нагляду у відносинах неплатоспроможності та банкрутства, з урахуванням процедури провадження, особи боржника та арбітражного керуючого, а також інших обставин справи.

Перевіривши відповідні розрахунки арбітражного керуючого Сиволобова М.М. щодо нарахування основної грошової винагороди за виконання повноважень розпорядника майна ТОВ "Агрофірма Престиж" у період з 18.07.2023 по 24.12.2024, суд вважає їх обґрунтованими лише частково, оскільки, нарахування арбітражним керуючим основної грошової винагороди у розмірі 384058,06 грн, на думку суду, не відповідає принципам розумності, сумлінності та фактично виконаним діям у даній справі.

Судовий розсуд - це передбачене законодавством право суду, яке реалізується за правилами, передбаченими Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", Кодексом України з процедур банкрутства ГПК України та іншими нормативно-правовими актами, що надає йому можливість під час прийняття судового рішення (вчинення процесуальної дії) обрати з декількох варіантів рішення (дії), встановлених законом, чи визначених на його основі судом (повністю або частково за змістом та/чи обсягом), найбільш оптимальний в правових і фактичних умовах розгляду та вирішення конкретної справи, з метою забезпечення верховенства права, справедливості та ефективного поновлення порушених прав та інтересів учасників судового процесу.

При цьому, судова дискреція (судовий розсуд) повинна реалізовуватися судом з урахуванням принципів диспозитивності та пропорційності в господарському судочинстві та рівності всіх учасників судового процесу перед законом та судом.

Дослідивши дії, вчинені арбітражним керуючим Сиволобовим М.М. під час виконання повноважень розпорядника майна ТОВ "Агрофірма Престиж", суд зазначає, що участь у судових засіданнях, дослідження на офіційному сайті Верховного Суду змісту повідомлення про відкриття провадження у справі про банкрутство, виявлення й дослідження в Єдиному державному реєстрі судових рішень та отримання (зокрема, в електронному кабінеті) судових рішень (у тому числі їхніх вступних і резолютивних частин), формування плану заходів, подання до суду поточних звітів, заяв про ознайомлення з матеріалами справи, клопотань про проведення судових засідань у режимі відеоконференції, клопотань про відкладення розгляду справи за своїм змістом є організаційними діями, а не дієвими заходами в процедурі розпорядження майном боржника.

При цьому частина проведених арбітражним керуючим заходів, вказаних у звіті, не потребувала повної зайнятості протягом робочого дня.

Суд зауважує на тому, що вищевказані дії були вчинені розпорядником майна протягом майже року (з 01.01.2024 по 24.12.2024), тобто дієві заходи в

процедурі розпорядження майном боржника в 2024 році фактично вчинювалися арбітражним керуючим Сиволобовим М.М. декілька днів на місяць упродовж року.

Беручи до уваги, що загальна кількість робочих днів у 2024 році склала 262 дні, а середня кількість робочих днів у місяць - 22 дні, суд, враховуючи принцип розумності та судової дискреції, вважає, що робота арбітражного керуючого Сиволобовим М.М. у період з 01.01.2024 по 24.12.2024 (фактично за 30 днів) підлягає сплаті як за півтора місяці в розмірі 36000,00 грн (8000,00 грн x 3 x 1,5).

Враховуючи вищевикладене, суд дійшов висновку, що розмір основної грошової винагороди арбітражного керуючого Сиволобова М.М. за виконання повноважень розпорядника майна ТОВ "Агрофірма Престиж" у період з 18.07.2023 по 24.12.2024 складає 76200,00 грн.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: ст. ст. 12, 30 Кодексу України з процедур банкрутства, ст.43 Конституції України, ст. 3 ЦК України, Рішення Конституційного Суду України від 02.11.2004 № 15-рп/2004.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Ухвалою Господарського суду харківської області від 13.02.2025 року задоволено частково клопотання арбітражного керуючого Сиволобова М.М. про затвердження звіту про нарахування основної грошової винагороди за виконання повноважень розпорядника майна (вх. № 2163 від 27.01.2025); затверджено звіт арбітражного керуючого Сиволобова М.М. про нарахування основної грошової винагороди за виконання повноважень розпорядника майна ТОВ "Агрофірма Престиж" у період з 18.07.2023 по 24.12.2024 у розмірі 76200,00 грн.; в решті клопотання арбітражного керуючого Сиволобова М.М. (вх. № 2163 від 27.01.2025) відмовлено.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

Постановою Східного апеляційного господарського суду Харківської області від 09.04.2025 року апеляційну скаргу арбітражного керуючого Сиволобова Максима Марковича на ухвалу Господарського суду Харківської області від 13.02.2025 у справі №922/2154/22 залишено без задоволення; ухвалу Господарського суду Харківської області від 13.02.2025 у справі №922/2154/22 залишено без змін.

➤ ВІДСТОРОЕННЯ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО ВІД ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ РОЗПОРЯДНИКА МАЙНА.

В ході здійснення процедури розпорядження майном боржника розпорядником майна боржника арбітражним керуючим виконуються покладені на нього Кодексом України з процедур банкрутства обов'язки, а те, що він повільно здійснював покладені на нього обов'язки не є підставою для його відсторонення, оскільки суду надані всі документи на підтвердження прийнятого комітетом кредиторів рішення.

СПРАВА № 922/4095/24

Господарський суд Харківської області у справі про банкрутство розглянув заяви Акціонерного товариства "Райффайзен Банк" про відсторонення арбітражного керуючого Паркулаба В.Г. від виконання повноважень розпорядника майна.

ПРЕДМЕТ СПОРУ:

Відсторонити арбітражного керуючого від виконання повноважень розпорядника майна та зобов'язати АТ "Райффайзен Банк" надати до суду кандидатуру арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 23.10.2023 відкрито провадження у справі про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М", введено процедуру розпорядження майном

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 11.12.2023, залишеною без змін Постановою Східного апеляційного господарського суду від 27.02.2024 та Постановою Верховного Суду від 28.05.2024, за результатами попереднього засідання визначено розмір та перелік визнаних судом вимог кредиторів, що підлягають внесенню розпорядником майна до реєстру вимог кредиторів Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М".

До суду від розпорядника майна надійшла заява, в якій банк просив суд відсторонити арбітражного керуючого Паркулаба В.Г. від виконання повноважень розпорядника майна та зобов'язати АТ "Райффайзен Банк" надати до суду кандидатуру арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна.

В обґрунтування поданої заяви банк зазначив, що розпорядник майна здійснив аналіз фінансово-господарської діяльності на підставі документів, які приховує від суду та кредиторів, що форма поданого звіту оформленого арбітражним керуючим Паркулабом В.Г. не відповідає вимогам звіту, встановленого Методичним рекомендаціям щодо виявлення неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, що у звіті вказано інше підприємство, тому на зборах кредиторів приймалося рішення на підставі фіктивного фінансового звіту, розпорядник майна у фінансовому звіті приховав інформацію про наявність дебіторської заборгованості, стягнутої Російської федерації в сумі 3 896 354,27 грн. за рішенням господарського суду Харківської області по справі № 922/2623/23 від 05.10.2023, розпорядник майна не провів інвентаризацію, а надані ним інвентаризаційні описи не відповідають Положенню "Про інвентаризацію активів та зобов'язань", розпорядником майна не проведено оцінку виявлених транспортних засобів, не здійснено направлення запитів до відповідних органів щодо наявності майна боржника за останні три роки.

ОЦІНКА СУДУ:

Відмовляючи АТ "Райффайзен Банк" в задоволенні заяви про відсторонення арбітражного керуючого Паркулаба В.Г. від виконання повноважень розпорядника майна, суд виходив з того, що усунення (відсторонення, припинення повноважень) арбітражного керуючого (ліквідатора) - це право суду, яким він може скористатися у разі доведення порушення арбітражним керуючим балансу інтересів боржника та кредиторів, зокрема внаслідок невиконання або неналежного виконання покладених на нього обов'язків відповідно до вимог Кодексу України з процедур банкрутства.

При цьому, в силу положень ст. 74 ГПК України, учасник справи про банкрутство, який звертається до суду із відповідною скаргою на дії (бездіяльність) арбітражного керуючого та клопотанням про його відсторонення, повинен довести, із посиланням на відповідні докази, невиконання або неналежне виконання арбітражним керуючим покладених на нього обов'язків.

Згідно з частиною третьою статті 12 Кодексу під час реалізації своїх прав та обов'язків арбітражний керуючий зобов'язаний діяти добросовісно, розсудливо та з метою, з якою ці права та обов'язки надано (покладено); а відповідно до частини 1 статті 13 Кодексу під час здійснення своїх повноважень арбітражний керуючий є незалежним.

Суд зауважує, що статус арбітражного керуючого характеризується не лише сукупністю прав та обов'язків останнього, а й ефективністю та невідворотністю інституту дисциплінарної відповідальності арбітражного керуючого за свої дії (постанова Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 10.07.2018 у справі № 910/18129/17).

Тому, під час розгляду питання відсторонення арбітражного керуючого у справі з підстав, встановлених пунктами 1) - 6) абзацу другого частини 4 статті 28 Кодексу, господарський суд користуючись правами та повноваженнями наданими йому процесуальним законом, має з'ясувати та перевірити належність виконання арбітражним керуючим визначених законом обов'язків, чи встановити інші обставини, що об'єктивно унеможливають виконання арбітражним керуючим відповідних повноважень, а також встановити обставини, вказані у пункті 135 цієї Постанови ,в залежності від чого ухвалити відповідне рішення.

Рішення суду про відсторонення арбітражного керуючого з підстав, передбачених пунктами 1) - 6) абзацу другого частини 4 статті 28 Кодексу має бути достатньо обґрунтованим, з достеменним встановленням факту невиконання або неналежного виконання арбітражним керуючим обов'язків, визначених Кодексом, чи встановленням інших обставин, що об'єктивно унеможливають виконання арбітражним керуючим відповідних повноважень.

Судом встановлено, що розпорядником майна на виконання вимог ухвали суду від 23.10.2023 здійснено наступні дії: розглянуто заяви з кредиторськими вимогами до боржника, направлені суду та кредиторам відповідні повідомлення, надано суду докази проведеної інвентаризації, докази

направлення запитів до установ та організацій щодо зареєстрованих за боржником активів на праві власності та отримано відповідні відповіді, надано суду звіт за результатами проведення аналізу фінансово-господарської діяльності неплатоспроможного підприємства, докази скликання та проведення зборів та комітету кредиторів.

Суд вважає, що помилкове зазначення в одному абзаці звіту фінансово-господарської діяльності боржника назви іншої фірми не свідчить про його недійсність, а є опискою.

Розпорядником майна не зазначено в фінансовому аналізі показник "розмір інвестицій" та "частка доходів від неосновної діяльності в структурі доходів", оскільки таких показників не було в діяльності боржника, також розпорядником майна долучено довідку про кількість працюючих на підприємстві осіб.

Суд зазначає, наведені кредитором зауваження до фінансового аналізу не спростовують висновку, зробленого за результатами його проведення.

Розпорядником майна скликано та проведено засідання зборів та комітету кредиторів, на яких розглянуто звіт розпорядника майна та визнано його роботу задовільною, а також прийнято рішення про звернення до суду з клопотанням про відкриття ліквідаційної процедури.

Крім того, комітетом кредиторів розглядалося питання відсторонення розпорядника майна, поставлене Акціонерним товариством "Райффайзен Банк" у своїй заяві, яке не було підтримане комітетом кредиторів.

В той же час, представник Акціонерного товариства "Райффайзен Банк" не скористався своїм правом та не був присутній на засіданнях зборів та комітету кредиторів жодного разу ні під час прийняття рішення про звернення до суду з клопотанням про відкриття ліквідаційної процедури, ні під час розгляду кредиторами заяви Акціонерного товариства "Райффайзен Банк" про відсторонення арбітражного керуючого Паркулаба В.Г. від виконання обов'язків розпорядника майна.

Суд погоджується з тим, що розпорядник майна повільно здійснював покладені на нього обов'язки, проте це не є підставою для його відсторонення, оскільки суду надані всі документи на підтвердження прийнятого комітетом кредиторів рішення.

Таким чином, в ході здійснення процедури розпорядження майном боржника розпорядником майна боржника арбітражним керуючим Паркулабом В.Г. виконуються покладені на нього Кодексом України з процедур банкрутства обов'язки.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: ст. ст. 12, 28, 30, 48-49 Кодексу України з процедур банкрутства, висновки Верховного Суду викладені у постанові від 10.07.2018 у справі № 910/18129/17.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Постановою Господарського суду Харківської області від 06.02.2025 у справі № 922/4095/23 відмовлено Акціонерному товариству "Райффайзен

Банк" в задоволенні заяви (вх. № 1556 від 20.01.2025) про відсторонення арбітражного керуючого Паркулаба В.Г. від виконання повноважень розпорядника майна. Також цією постановою припинено процедуру розпорядження майном боржника - Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М", код ЄДРПОУ 31152071; припинено повноваження розпорядника майна боржника - Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М", код ЄДРПОУ 31152071 арбітражного керуючого Паркулаба Володимира Григоровича (свідоцтво № 983 від 23.05.2013 року адреса : вул. Потебні, 6 м. Харків, 61002); визнано Товариства з обмеженою відповідальністю "Артес-М" банкрутом та відкрити ліквідаційну процедуру строком на 12 місяців.

ОЦІНКА СУДУ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ:

Залишаючи без змін постанову Господарського суду Харківської області від 06.02.2025 року, суд апеляційної інстанції виходив з того, що процедура банкрутства розпочата під час триваючої агресії РФ проти України, проводиться в умовах військового стану, що безумовно впливає на строки проведення розпорядником майна відповідних дій. Крім того, у справі неодноразово оскаржувались процесуальні документи, що також впливає на строки процедури.

Східний апеляційний господарський суд відхиляє доводи апелянта про те, що арбітражний керуючий не провів оцінку майна, оскільки вартість майна зазначена в балансових відомостях боржника та зазначена розпорядником майна в інвентаризаційних відомостях. Крім того, відповідно до положень Кодексу України з процедур банкрутства продаж майна проводиться в процедурі ліквідації, а оцінка має строковий характер. Тому витратити кошти на оцінку майна в процедурі розпорядження майном є нераціональним, оскільки на момент продажу майна строк дії такої оцінки може сплинути.

Апеляційний господарський суд зауважує, що на зборах кредиторів розглядався звіт розпорядника майна щодо дій, які проведені під час процедури, кредитори ухвалили рішення визнати роботу розпорядника майна задовільною та ухвалили рішення звернутись до суду з клопотанням перейти до ліквідаційної процедури.

АТ "Райффайзенбанк" повідомлений про дату зборів кредиторів, але не скористався своїм правом на участь у них, повідомлення іншим кредиторам про свої зауваження щодо роботи розпорядника майна та спільне обговорення на зборах цього питання та зауважень банку.

З огляду на викладене, Східний апеляційний господарський суд вважає обґрунтованим висновок місцевого господарського суду про відсутність підстав, установлених КУЗПБ, для задоволення скарги АТ "Райффайзенбанк" про відсторонення арбітражного керуючого Паркулаба В.Г. від виконання обов'язків.

Крім того, апеляційний господарський суд зауважує, що призначення нового розпорядника майна призведе лише до затягування процедури банкрутства. Недоліки у роботі арбітражного керуючого Паркулаба В.Г. не

дають підстав для висновку про неможливість вважати завершеною процедуру розпорядження.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До суду касаційної інстанції постанова Господарського суду Харківської області від 06.02.2025 року та Постанова Східного апеляційного господарського суду від 08.04.2025 року не оскаржувались.

СПОРИ З ПОЗОВНИМИ ВИМОГАМИ ДО БОРЖНИКА ТА ЩОДО ЙОГО МАЙНА

➤ ПРО ВИЗНАННЯ ПРАВА ІПОТЕКОДЕРЖАТЕЛЯ

Треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, можуть вступити у справу на стороні позивача або відповідача, якщо рішення у справі може вплинути на їхні права чи обов'язки щодо однієї зі сторін. Отже, особа, яка бажає взяти участь у справі як третя особа без самостійних вимог, має перебувати з однією зі сторін у матеріальних правовідносинах, які в результаті прийняття судом рішення у справі зазнають певних змін.

Підставою для вступу (залучення) в судовий процес такої третьої особи є її заінтересованість у результатах вирішення спору - ймовірність виникнення в майбутньому в неї права на позов або пред'явлення до неї позовних вимог зі сторони позивача чи відповідача. Водночас предмет спору повинен перебувати за межами цих правовідносин, інакше така особа може мати самостійні вимоги на предмет спору. Для таких третіх осіб неможливий спір про право з протилежною стороною у зазначеному процесі. Якщо такий спір допускається, то ця особа повинна мати становище співвідповідача у справі, а не третьої особи.

Не можна покладати на третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, будь-які матеріально-правові обов'язки, а також установлювати чи захищати їх права, тобто винести рішення або ухвалу суду про права чи обов'язки цих третіх осіб.

СПРАВА № 5023/5722/11 (922/5201/23)

Господарський суд Харківської області розглянув в межах справи про банкрутство фізичної особи-підприємця Співака Владислава В'ячеславовича справу № 5023/5722/11 (922/5201/23) за позовом Астафурової Лідії Вікторівни до фізичної особи-підприємця Співака Владислава В'ячеславовича та 3-я особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача - Харпатіна Вікторія Олександрівна, про визнання права іпотекодержателя.

ПРЕДМЕТ СПОРУ:

Визнати за Астафуровою Л.В. (РНОКПП 323140869, м.Харків, вул. Сергіївська, буд. 11А) право іпотекодержателя на нежитлові приміщення 1 поверху літ № 17. в літ "А-3", загальною площею 11 кв.м за адресою : м. Харків, вул. Потебні 4.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

В провадженні господарського суду Харківської області знаходиться справа № 5023/5722/11 про визнання ФО П Співак В.В. банкрутом.

Постановою господарського суду Харківської області від 22.11.2011 фізичну особу-підприємця Співака Владислава В'ячеславовича визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру, призначено ліквідатора.

З матеріалів справи № 5023/5722/11 вбачається, що нежитлові приміщеннями 1-го поверху № II, III, 1-13, 15-19 у літ."А-3", загальною площею 224,7 кв.м, що знаходяться за адресою: м. Харків, вул. Потебні, 4, належали ФО П Співаку В.В. та були реалізовані в ліквідаційній процедурі на аукціоні, що підтверджується протоколом № 4 проведення аукціону від 23.12.2011.

20.03.2014 кредитор - ПАТ "Райффайзен банк Аваль" звертався до суду з заявою (вх.№ 10456/11 від 20.03.2013 р.) та з урахуванням уточнень (вх. № 13596 від 22.04.2014 р.) в якій просив суд визнати недійсним аукціон з продажу майна, а саме нежитлових приміщень 1-го поверху № II, III, 1-13, 15-19, в літ. "А-3", загальною площею 224,7 кв. м, що розташовані за адресою: м. Харків, вулиця Потебні, б. 4, проведений Товарної біржею "Всеукраїнський Торгівельний Центр" 23.12.2011 в рамках процедури ліквідації ФОП Співака В.В.; визнати недійсним договір купівлі-продажу нерухомого майна від 15.02.2012, укладений між ліквідатором боржника Самойленко О.М. та Шкуматом Ігорем Миколайовичем, з продажу нежитлових приміщень 1-го поверху № II, III, 1-13, 15-19, в літ. "А-3", загальною площею 224,7 кв. м, що розташовані за адресою: місто Харків, вулиця Потебні, б. 4; застосувати правові наслідки недійсності правочину та повернути нежитлові приміщення 1-го поверху № II, III, 1-13, 15-19, в літ. "А-3", загальною площею 224,7 кв. м, що розташовані за адресою: місто Харків, вулиця Потебні, б. 4, до ліквідаційної маси боржника.

Ухвалою господарського суду Харківської області від 29.05.2014, яка є чинною, у справі 3 5023/5722/11 відмовлено ПАТ "Райффайзен Банк Аваль" в задоволенні заяви (вх. № 10456 від 20.03.2014) про визнання недійсним договору купівлі-продажу майна боржника та аукціону з продажу майна з урахуванням уточнень (вх. № 13596 від 22.04.2014).

АТ "Райффайзен Банк Аваль" був кредитором банкрута, вимоги якого виникли на підставі Генеральної кредитної угоди № 07-01-56-08 від 13.03.2008р. та кредитного договору № 010-2/07-01-0228-08 від 13.03.2008р.

Вимоги банку були частково забезпечені іпотекою нерухомого майна банкрута, а саме: в іпотеку Банку банкрутом було передано нежитлові приміщення 1-го поверху № II. III. 1- 13, 15-19 в літ. "А-3", загальною площею 224,7 кв.м., що знаходиться за адресою: м.Харків, вул. Потебні, 4 (договір іпотеки № 07-01-56/1-08 від 13.03.2008р., посвідчений приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Карафетовою К.В. та зареєстрований в реєстрі за номером 2150).

Вказане майно належало Співаку В.В. на праві власності.

Ухвалою господарського суду Харківської області від 12.04.2017 здійснено заміну кредитора у справі, а саме: Публічне акціонерне товариство "Райффайзен Банк Аваль" замінено на правонаступника - Товариство з обмеженою відповідальністю "Фінансова компанія "Форінт".

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 16.04.2019 заяву Астафурової Лідії Вікторівни про заміну сторони правонаступником задоволено, здійснено заміну кредитора фізичної особи-підприємця Співак Владислава В'ячеславовича - ТОВ "Фінансова компанія "Форінт" (код 40658146) на його правонаступника - фізичну особу Астафурову Л.В. на загальну суму 6034740,05 грн., з яких основний борг 5790292,51 грн. та неустойка у розмірі 244447,53 грн. та які забезпечені іпотекою нерухомого майна, а саме нежитловими приміщеннями м. Харків, вул. Потебні, 4 за іпотечним договором №07- 01-56/1-08 від 13.03.2008р., укладеним між АТ "Райффайзен Банк Аваль" та Співаком В.В.

13.05.2019 Астафурова Лідія Вікторівна, яка є кредитором боржника, звернулась до суду з заявою про визнання недійсним аукціону, оформленого Товарною біржею "Всеукраїнський торгівельний центр" протоколом № 4 проведення аукціону 23.12.2011 з продажу майна банкрута - ФОП Співака В.В. (код 2928407772, адреса: 61003, м. Харків, вул. Університетська, 2, кв.14) - лоту № 1 - нежитлові приміщення 1-го поверху № II, III, 1-13, 15-19, в літ. "А-3", загальною площею 224,7 кв.м, що розташовані за адресою: м. Харків, вул. Потебні, переможцем якого став Шкумат І.М.

Ухвалою господарського суду Харківської області від 10.09.2019, яка є чинною, у справі № 5023/5722/11 закрито провадження з розгляду заяви Астафурової Лідії Вікторівни про визнання недійсним аукціону (вх. № 11448 від 13.05.2019) на підставі п. 3 ч.1 ст. 231 ГПК України.

Також, з матеріалів справи вбачається, що на даний час нежитлові приміщення 1-го поверху № II, III, 1-13, 15-19, в літ. "А-3", загальною площею 224,7 кв.м, що розташовані за адресою: м. Харків, вул. Потебні, 4, не належать ФО П Співаку В.В. до якого Астафуровою Л.В. заявлено позовні вимоги.

Так, 25.10.2016 приватним нотаріусом ХМНО Непочатих В.В. було посвідчено договір купівлі-продажу нерухомого майна за реєстровим №729 та зареєстровано в Державному реєстрі правочинів за № 32131751, за яким Чуркіна Вікторія Олександрівна (третя особа по справі) стала власником нежитлових приміщень 1-го поверху №11, III, 1-13, 15-19, в літ. "А-3", загальною площею 224,7 кв.м., за адресою м. Харків, вул. Потебні, 4.

В подальшому 16.03.2018 року відбувся поділ нежитлових приміщень по вищезазначеній адресі 1-го поверху №11, III, 1-13, 15-19, в літ. "А-3", загальною площею 224,7 кв.м, на два об'єкти нерухомого майна, а саме: нежитлові приміщення 1 поверху №8-13, 15,16 в літ. "А-3", загальною площею 100,2 кв.м., за адресою м. Харків, вул. Потебні, 4 та нежитлові приміщення 1 поверху №II,III, №1-7, №17- 19 в літ. "А-3", загальною площею 124,5 кв.м., за адресою м. Харків, вул. Потебні, 4, власником яких залишилась Харпатіна (Чуркіна) Вікторія Олександрівна.

ОЦІНКА СУДУ:

Відмовляючи в задоволенні позову, суд виходив з того, що належним способом захисту прав іпотекодержателя, відомості про право іпотеки якого були безпідставно виключені з відповідних державних реєстрів і який вважає, що іпотека є і залишилася чинною, є вимога про визнання права іпотекодержателя щодо іпотечного майна

У разі якщо позивач вважає, що іпотека є та залишається чинною, належним способом захисту було б звернення позивача з вимогою про визнання права іпотекодержателя стосовно іпотечного майна. Після набрання чинності рішенням суду у разі задоволення такого позову до відповідного державного реєстру має бути внесено запис про іпотекодержателя.

Іпотекодержатель не позбавлений права звернутися до суду з відповідним позовом до належних відповідачів, заявивши вимоги, зокрема до останнього набувача спірного іпотечного майна, про визнання права іпотекодержателя за договором іпотеки, а суд при розгляді таких вимог має надати оцінку добросовісності іпотекодержателя й набувача нерухомого майна.

Такий висновок викладено в постанови Верховного Суду від 11 грудня 2024 року у справі №521/12780/19.

Таким чином, оскільки, позивачка вважає, що іпотека є та залишалася чинною, а належним способом захисту таких порушених прав є саме звернення з вимогою про визнання права іпотекодержателя стосовно іпотечного майна вимозі позивача про визнання права іпотеки, кореспондує обов'язок іншої сторони - власника майна, яким на час розгляду спору є саме Харпатіна В.О., яка безспірно є належним відповідачем та належною стороною у спірних правовідносинах, оскільки задоволення позову прямо впливає на обсяг прав і обов'язків цієї особи.

Відповідно до норм Господарського процесуального кодексу України суд позбавлений можливості самостійно залучати у справі належного відповідача чи співвідповідача у справі, оскільки визначенням особи, яка має бути відповідачем є виключно правом позивача.

Однак, позивачем заявлено позов саме до ФОП Співака В.В., який на сьогодні вже не є власником спірного майна. Клопотань про залучення Харпатіної В.О. співвідповідачем у справі Астафоровою Л.В. також заявлено не було, як будь-яких вимог до вказаної особи позивачем не заявлено.

Суд вважає, що заявлена позивачем вимога безпосередньо стосується прав та обов'язків Харпатіної В.О., яка є власником майна на яке позивач просить визнати його право, як іпотекодержателя та процесуальна заінтересованість якої вбачається з дійсних обставин справи.

Однак, Харпатіна В.О. не залучена судом до участі у спорі в якості відповідача або співвідповідача, а приймає участь в якості третьої особи на боці відповідача, яка не заявляють самостійних вимог щодо предмету спору.

Статтею 49 ГПК України передбачено, що треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору, можуть вступити у справу до закінчення підготовчого провадження або до початку першого судового

засідання, якщо справа розглядається в порядку спрощеного позовного провадження, подавши позов до однієї або декількох сторін.

Зі змісту наведених норм убачається, що треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, можуть вступити у справу на стороні позивача або відповідача, якщо рішення у справі може вплинути на їхні права чи обов'язки щодо однієї зі сторін. Отже, особа, яка бажає взяти участь у справі як третя особа без самостійних вимог, має перебувати з однією зі сторін у матеріальних правовідносинах, які в результаті прийняття судом рішення у справі зазнають певних змін.

Підставою для вступу (залучення) в судовий процес такої третьої особи є її заінтересованість у результатах вирішення спору - ймовірність виникнення в майбутньому в неї права на позов або пред'явлення до неї позовних вимог зі сторони позивача чи відповідача. Водночас предмет спору повинен перебувати за межами цих правовідносин, інакше така особа може мати самостійні вимоги на предмет спору. Для таких третіх осіб неможливий спір про право з протилежною стороною у зазначеному процесі. Якщо такий спір допускається, то ця особа повинна мати становище співвідповідача у справі, а не третьої особи.

Отже, не можна покладати на третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, будь-які матеріально-правові обов'язки, а також установлювати чи захищати їх права, тобто винести рішення або ухвалу суду про права чи обов'язки цих третіх осіб.

Стаття 50 ГПК України також передбачає відповідний процесуальний статус третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, за яким є неможливим винесення рішення або ухвали суду про права чи обов'язки цих третіх осіб.

Таким чином, суд дійшов висновку, що заявлена позивачем вимога безпосередньо стосується прав та обов'язків Харпатіної В.О., яка є власником майна на яке позивач просить визнати його право, як іпотекодержателя, а тому в задоволенні вимог до ФОП Співака В.В. слід відмовити як в таких, що заявлені до неналежного відповідача.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: 4, 5, 20, 45, 47, 49, 50, 73, 74, 76-79, 86 Господарського процесуального кодексу України, висновки Верховного Суду викладені в постановках Верховного Суду від 11 грудня 2024 року у справі №521/12780/19, постановках від 07.07.2020 у справі № 712/8916/17, від 09.02.2021 у справі № 635/4741/17.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Рішенням Господарського суду Харківської області від 24.02.2025 у справі № 5023/5722/11 (922/5201/23) в позові відмовлено повністю.

ОЦІНКА СУДУ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ:

Залишаючи без змін рішення Господарського суду Харківської області від 24.02.2025 року, суд апеляційної інстанції виходив з того, що належним відповідачем є така особа, за рахунок якої можливо задовольнити позовні

вимоги, тоді як неналежний відповідач - це особа, притягнута позивачем як відповідач, стосовно якої встановлено, що вона не повинна відповідати за пред'явленим позовом за наявності даних про те, що обов'язок виконати вимоги позивача належить іншій особі - належному відповідачеві.

Відтак належним відповідачем є особа, яка дійсно є суб'єктом відповідного матеріального правовідношення (подібний висновок викладений у постанові Верховного Суду від 27.02.2020 року у справі №Б-39/02-09).

Визначення відповідачів, предмета і підстав спору є правом позивача. Натомість, встановлення належності відповідачів й обґрунтованості позову - обов'язком суду, який виконується під час розгляду справи (правова позиція Великої Палати Верховного Суду, викладена в постанові від 17.04.2018 року у справі №523/9076/16-ц, пункт 41).

Велика Палата Верховного Суду вже звертала увагу, що поняття «сторона у спорі» може не бути тотожним за змістом поняттю «сторона у процесі»: сторонами в процесі є такі її учасники, як позивач і відповідач; тоді як сторонами у спорі є належний позивач і той належний відповідач, до якого звернута чи має бути звернута відповідна матеріально-правова вимога позивача. Такі висновки сформульовані у постановках від 07.07.2020 року у справі №712/8916/17, від 09.02.2021 року у справі №635/4741/17.

Як вже зазначалось, позивач звернувся з позовом про визнання права іпотекодержателя і визначив коло учасників справи, а саме відповідача ФОП Співак В.В.

У той час, відповідач ФОП Співак В.В., як станом на момент подання позовної заяви, винесення рішення судом першої інстанції так і станом на момент апеляційного провадження не є власником майна, на праві іпотекодержателі якого наполягає позивач у даній справі.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До суду касаційної інстанції рішення Господарського суду Харківської області від 24.02.2025 року та Постанова Східного апеляційного господарського суду від 28.04.2025 року не оскаржувались.

➤ ПРО ВИЗНАННЯ ДОГОВОРУ ПОРУКИ НЕДІЙСНИМИ ТА ВИЗНАННЯ ВІДСУТНІМ ПРАВА ВИМОГИ ЗА ВКАЗАНИМ ДОГОВОРОМ.

Якщо оспорюваний позивачем Договір поруки був укладений задовго (понад 6 років) до відкриття провадження у справі про банкрутство ТОВ, тобто за межами трирічного строку, визначеного ст. 42 Кодексу України з процедур банкрутства (далі КУЗПБ), що унеможливорює застосування положень зазначеної статті до спірних правовідносин, тому підстави для визнання недійсним зазначеного Договору поруки відповідно до приписів цієї норми КУЗПБ відсутні.

СПРАВА №922/2167/23(922/4092/24)

Господарський суд Харківської області розглянув справу № 922/2167/23(922/4092/24) за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю "Слобожанський логістичний комплекс" до відповідачів : 1. Товариства з обмеженою відповідальністю "ЛОЗІВСЬКИЙ КОВАЛЬСЬКО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД" 2. Акціонерного товариства "Міжнародний резервний банк" 3. Приватного акціонерного товариства "Харківський підшипниковий завод" про визнання договору поруки недійсними та визнання відсутнім права вимоги за вказаним договором.

ПРЕДМЕТ СПОРУ:

- визнати недійсним договору поруки від 05.09.2017, укладеного між ТОВ «ЛКМЗ» та Публічним акціонерним товариством «СБЕРБАНК» (актуальне найменування Акціонерне товариство «Міжнародний резервний банк») в забезпечення виконання зобов'язань за договором про відкриття кредитної лінії № 37-В/12/68/ЮО від 24.12.2012;

- визнати відсутнім право вимоги Акціонерне товариство «Міжнародний резервний банк» до ТОВ «ЛКМЗ» за договором поруки від 05.09.2017, укладеним в забезпечення виконання зобов'язань за договором про відкриття кредитної лінії № 37-В/12/68/ЮО від 24.12.2012.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ:

Позовні вимоги обґрунтовані з посиланням на недійсність договору поруки від 05.09.2017 та наявність у зазначеному договорі ознак фraudаторного правочину. За твердженням позивача:

1) оскаржуваний Договір поруки укладений без жодного економічного та юридичного мотиву для відповідача 1 - ТОВ "ЛКМЗ" та спрямований на створення у останнього значної кредиторської заборгованості (у загальному розмірі 348.835.982,37 грн);

2) оскаржуваний Договір поруки не мав на меті настання реальних наслідків обумовлених ними та був укладений виключно для створення штучної заборгованості відповідача 1 - ТОВ "ЛКМЗ" перед відповідачем 2 - АТ "МР БАНК", тому, відповідно до положень ч. 5 ст. 203 та ч. 1 ст. 215 ЦК України, цей договір є фraudаторним і підлягає визнанню недійсним;

3) уклавши оскаржуваний Договір поруки, відповідач 1 - ТОВ "ЛКМЗ" не лише не отримав прибутку, а навпаки, всупереч власним фінансовим інтересам, набув значних зобов'язань зі сплати заборгованості третьої особи, що є противагою загальним принципам підприємницької діяльності;

4) штучно укладений оскаржуваний Договір поруки є підставою для заявлення відповідачем 2 - АТ "МР БАНК" грошових вимог до відповідача 1 - ТОВ "ЛКМЗ" (боржника) у справі про банкрутство № 922/2167/23, і, як наслідок, впливає на формування розміру кредиторської заборгованості, зокрема значно її збільшує, тим самим завдаючи шкоду інтересам інших кредиторів, оскільки зменшується потенційна сума задоволення вимог кредиторів та надаються безпідставні преференції одному з кредиторів - відповідачу 2 (АТ "МР БАНК").

ОЦІНКА СУДУ:

Відмовляючи у задоволенні позову, суд виходив з того, що законодавство у сфері банкрутства містить спеціальні та додаткові, порівняно із нормами ЦК України, підстави для визнання оспорюваних правочинів недійсними, і застосовуються тоді, коли боржник перебуває в особливому правовому режимі, який врегульовано законодавством про банкрутство.

Норма ч.2ст.42 КУзПБ направлена на захист прав та інтересів кредиторів та створює умови для максимально можливого задоволення грошових вимог за рахунок майна боржника. Правочини боржника, які зменшують його власні активи, підлягають оцінці на предмет наявності в діях боржника ознак приховування/виведення майна боржника. Такі дії, як правило, спрямовані на шкоду правам та інтересам кредиторів, оскільки позбавляють їх можливості задовольнити свої вимоги за рахунок майна боржника.

Саме з метою відмежування реальних фінансово-господарських договорів, незалежно від стану їх виконання, укладання яких не мало на меті в момент їх вчинення заподіяння шкоди правам третіх осіб, зменшення переліку активів, ухилення від виконання зобов'язань, які вчинено з дотриманням засад добросовісності, та укладання яких призвело до негативних наслідків, ст. 42 КУзПБ визначено перелік правових підстав, за якими може бути виокремлено фrawdаторний правочин (правочин, що вчинений боржником на шкоду кредиторам) в процедурі банкрутства.

Строк, встановлений у ст. 42 КУзПБ (три роки, що передували відкриттю провадження у справі про банкрутство), становить так званий "підозрілий період", у межах якого є найбільш вірогідним вчинення боржником правочинів, опосередковано спрямованих на завдання шкоди кредиторам боржника (п. 25 постанови Верховного Суду від 28.02.2023 у справі № 906/43/22 (906/366/22)).

Оспорюваний позивачем договір поруки від 05.09.2017 був укладений задовго (понад 6 років) до відкриття 19.07.2023 провадження у справі про банкрутство ТОВ «ЛКМЗ», тобто за межами трирічного строку, визначеного ст. 42 Кодексу України з процедур банкрутства (далі КУзПБ), що унеможливорює застосування положень зазначеної статті до спірних правовідносин, тому підстави для визнання недійсним зазначеного Договору поруки відповідно до приписів цієї норми КУзПБ відсутні, а відтак, позивач безпідставно посилається на те, що укладенням спірного Договору поруки було завдано шкоди інтересам інших кредиторів ТОВ «ЛКМЗ» в межах справи про банкрутство №922/2167/23.

Щодо посилення Позивача на безпідставність подання АТ «МР БАНК» заяви з грошовими вимогами до боржника у справі про банкрутство - ТОВ «ЛКМЗ» суд зазначив, що обов'язок подання кредитором заяви з грошовими вимогами до боржника в межах процедури банкрутства прямо передбачений положеннями ст. 45 КУзПБ, а отже такі дії кредитора не є забороненими чи протиправними, наявність конкуренції грошових вимог кредиторів у справах про банкрутство є нормальним явищем.

Крім того, суд дійшов висновку, що укладення між Поручителем - ТОВ «ЛКМЗ» та Кредитором - АТ «МР БАНК» оспорюваного Договору поруки в

забезпечення зобов'язань Основного боржника - ПрАТ «ХАРП» за Кредитним договором (договором про відкриття кредитної лінії № 37-В/12/68/ЮО від 24.12.2012) не суперечить вимогам чинного законодавства та є розповсюдженою банківською діяльністю у сфері кредитування.

Посилання Позивача на укладення Боржником спірного Договору поруки за наявності ознак його неплатоспроможності судом відхилено як безпідставне та необґрунтоване, оскільки Позивач, всупереч вимог ст.ст. 73, 74 Господарського процесуального кодексу України (далі ГПК), не довів жодним належним та допустимим доказом, що ТОВ «ЛКМЗ» на момент укладення з АТ «МР БАНК» спірного Договору поруки у вересні 2017 року мав незадовільний фінансовий стан та був або перестав бути платоспроможним внаслідок вчинення зазначеного Договору поруки, що могло б поставити під сумнів вказаний договір в частині його добросовісності та свідчити про набуття ним характеру фродакторного правочину, який був вчинений між боржником та Банком на шкоду іншим кредиторам.

Враховуючи, що станом на момент ухвалення даного судового рішення судом ще не розглянуто заявлені АТ «МР БАНК» в межах справи про банкрутство № 922/2167/23 кредиторські вимоги до ТОВ «ЛКМЗ» на загальну суму 348.835.982,37грн, які ґрунтуються на підставі оскаржуваного Договору поруки, твердження Позивача про те, що заявивши вказані кредиторські вимоги Відповідач 2 штучно збільшив розмір зобов'язань Боржника перед кредиторами, чим ускладнив та/або унеможливив погашення вимог інших кредиторів за рахунок майна боржника, не знайшло свого підтвердження матеріалами справи, а отже Позивачем не доведено порушення його прав оспорюваним Договором поруки.

Законодавство, висновки Верховного Суду тощо, застосовані судом при ухваленні рішення: стаття 42 КУзПБ, ст.ст.13, 203, 215, 546, 553-554,556-558 ЦК України, висновки Верховного Суду викладені у постановах від 24.11.2021 у справі № 905/2030/19 (905/2445/19) та від 02.06.2021 у справі № 904/7905/16.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ:

Рішенням Господарського суду Харківської області від 05.02.2025 у справі №922/2167/23(922/4092/24) за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю "Слобожанський логістичний комплекс" до відповідачів : 1. Товариства з обмеженою відповідальністю "ЛОЗІВСЬКИЙ КОВАЛЬСЬКО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД" 2. Акціонерного товариства "Міжнародний резервний банк" 3. Приватного акціонерного товариства "Харківський підшипниковий завод" про визнання договору поруки недійсними та визнання відсутнім права вимоги за вказаним договором у позові відмовлено повністю.

ОЦІНКА СУДУ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ:

Залишаючи без змін рішення Господарського суду Харківської області від 05.02.2025 року, суд апеляційної інстанції виходив з того,що згідно усталеної судової практики сторонами справи відповідачами за позовною вимогою заінтересованої сторони про недійсність правочину (ч.3 ст.215 ЦК) мають бути

сторони цього правочину, до яких і звернута така позовна вимога у розумінні ч.4 ст.45 ГПК.

Означеному матеріально-правовому статусу у спірних правовідносинах відповідають Відповідач 1 (Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛОЗІВСЬКИЙ КОВАЛЬСЬКО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД") як Поручитель за спірним договором та Відповідач 2 Банк/Кредитор у спірному договорі. Наразі, Відповідач 3 (ПрАТ "Харківський підшипниковий завод") не є ані стороною спірного договору поруки, ані особою, до якого звернута похідна позовна вимога, яка стосується виключно Відповідача 2(Акціонерне товариство"Міжнародний резервний банк")

Відповідач 3 Позичальник Банку, чії грошові зобов'язання забезпечені спірною порукою Відповідача 1, не є належним відповідачем за заявленими вимогами, що є самодостатньою підставою для відмови у задоволенні позову відносно ПАТ «ХПЗ» незалежно від наявності/відсутності порушення Відповідачами 1 і 2 захищуваного суб'єктивного легітимного інтересу Позивача фактом укладання договору поруки.

Крім того, апеляційний суд зазначив, що у світлі положень ч.4 ст.205, ч.1 ст.209 ГК, абз. 9 ч.1 ст.1, ч.5 ст.11 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (в редакції, що діяла на момент укладання спірного договору поруки) сама по собі наявність згадуваних Позивачем зобов'язань Відповідача 1 перед іншими кредиторами, підтверджених відповідними рішеннями судових та інших юрисдикційних органів, які не були виконані на момент укладання спірного договору поруки, не може ототожнюватися із втратою ТОВ «ЛКМЗ» своєї платоспроможності.

Також апеляційний суд також звертнув увагу, що справу про банкрутство ТОВ «ЛКМЗ» №922/2167/23 відкрито за заявою не Відповідача 2, а іншого ініціюючого кредитора (АТ «ОТП Банк»), тоді як грошові вимоги Відповідача 2, які ґрунтуються на спірному договорі поруки, на момент ухвалення оскаржуваного рішення ще не розглянуті, а само подання відповідної заяви із грошовими вимогами є реалізацією приписів ст.45 КУЗПБ і не може вважатися стверджуваним Позивачем штучного збільшення розміру зобов'язання Боржника перед кредиторами і штучного зменшення обсягу його майна:

- у світлі правильно застосованих місцевим судом положень ст.ст.543, 554, 556 і 558 ЦК для правової оцінки спірного договору колегія апеляційного суду зазначає, що сам по собі факт укладання договору поруки автоматично не призводить до втрати активів Поручителем, а створює правові підстави для виникнення солідарної відповідальності, реалізація якої передбачає необхідність попереднього порушення забезпеченого зобов'язання Позичальником, але виконання відповідного обов'язку Поручителем призводить до виникнення у останнього права вимоги до Позичальника внаслідок суброгації (п.3 чт.1 ст.512 ЦК);

- матеріали справи не містять доказів стверджуваного Позивачем припущення, що спірний договір поруки було укладено Відповідачами 1 і 2 із свідомого розрахунку, що Відповідачем 3 (як Позичальником) не будуть

виконані власні (забезпечені) зобов'язання перед Банком, тоді як згадувана вище суброгація (у разі визнання і задоволення грошових вимог Банку до Поручителя) опосередковує не втрату, а зміну активу;

- встановлені місцевим судом обставини пов'язаності Поручителя (Відповідач 1) та Позичальника (Відповідач 3) засновником (учасником/акціонером) ПАТ «У.П.Е.К» та кінцевим бенефіціарним власником зумовлює обґрунтованість висновку про те, що укладення спірного договору поруки за наявності такого зв'язку відповідає стандартній діловій практиці специфічних відносин (корпоративних, ділових), які зумовлюють спонукання до взяття на себе забезпечувальних зобов'язань, природа яких сама по собі не може вважатися несумісною із принципом розумності та добросовісності.

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ:

До суду касаційної інстанції рішення Господарського суду Харківської області від 05.02.2025 року та Постанова Східного апеляційного господарського суду від 07.04.2025 року не оскаржувались.

Висновки:

Аналіз результатів оскарження рішень, які були ухвалені Господарським судом Харківської області у перелічених вище спорах, свідчить про те, що у більшості випадків суд правильно вирішував спори про банкрутство, приймаючи законні та обґрунтовані рішення, з додержанням норм процесуального права та правильним застосуванням норм матеріального права.

Нарікань щодо порушення строків розгляду, своєчасності внесення рішень до Єдиного державного реєстру судових рішень не було.

Підсумовуючи викладене та враховуючи зростання загальних показників судової статистики, можна зробити висновок, що судочинство Господарським судом Харківської області у I кварталі 2025 року щодо справ про банкрутство, як і в аналогічному періоді 2024 року здійснено на високому рівні.

Аналітичний відділ